

CANĂ DOINA

**ABORDĂRI INOVATIVE PRIN IMPLEMENTAREA
PLATFORMELOR DIGITALE ÎN DEZVOLTAREA
COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ALE ELEVILOR DIN
CICLUL PRIMAR**

CANĂ DOINA

**ABORDĂRI INOVATIVE PRIN IMPLEMENTAREA
PLATFORMELOR DIGITALE ÎN DEZVOLTAREA
COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ALE
ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR**

ISBN 978-973-0-42443-0

Brăila, 2025

CUPRINS

ARGUMENT.....	p.5
----------------------	------------

CAPITOLUL I. PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI PLATFORMELE DIGITALE

I.1 Clarificări conceptuale.....	p. 7
I.2 Specificul învățării la vârsta școlară mică.....	p.11
I.3 Caracteristicile platformelor digitale și rolul lor în procesul de învățământ din ciclul primar.....	p.13
I.4 Avantaje și dezavantaje ale utilizării platformelor digitale în procesul didactic din ciclul primar.....	p.21

CAPITOLUL II. ASPECTE METODICE PRIVIND DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE LA ELEVII DIN CICLUL PRIMAR

II.1 Repere teoretice privind dezvoltarea competențelor de comunicare.....	p.25
II.2 Particularitățile manifestării competențelor de comunicare.....	p.29
II.3. Strategii didactice valorificabile din perspectiva dezvoltării competențelor de comunicare la școlarul mic.....	p.32
II.4. Activități specifice dezvoltării competențelor de comunicare în ciclul primar.....	p.35

CAPITOLUL III. CERCETARE EDUCAȚIONALĂ PRIVIND VALORIFICAREA PLATFORMELOR DIGITALE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ALE ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR

III.1 Ipoteza și obiectivele cercetării.....	p.46
III.2. Metodologia cercetării.....	p.47
III.2.1 Subiecți.....	p.47
III.2.2. Metode de cercetare.....	p.47
III.2.3. Măsurarea.....	p.48
III.2.3.1. Variabile.....	p.48
III.2.3.2. Instrumente.....	p.48
III.3. Procedura	p.49
III.4. Analiza și interpretarea rezultatelor.....	p.49
III.5. Concluzii.....	p.83

CONSIDERAȚII FINALE. PROPUNERI DE EFICIENTIZARE A DEMERSULUI DIDACTIC PRIN FOLOSIREA PLATFORMELOR DIGITALE ÎN CICLUL PRIMAR.....p.85

BIBLIOGRAFIE.....p.87

ANEXE.....p.89

ARGUMENT

Importanța temei pe care am abordat-o în lucrarea de față, respectiv ***Implementarea platformelor digitale în dezvoltarea competențelor de comunicare ale elevilor din ciclul primar***, este determinată atât de tot mai largă utilizare a mijloacelor digitale în procesul de învățământ, acestea devenind parte intrinsecă a strategiilor didactice bazate pe metode activ-participative, cât și de transformarea acestora în principalul mijloc de învățământ, începând cu luna martie 2020, în condițiile în care școala s-a mutat în mediul online, datorită măsurilor de protecție luate de statul român pentru combaterea pandemiei de Covid-19.

Întrebările majore, în acest sens, sunt: cât și cum pot susține platformele digitale procesul didactic și care sunt avantajele, dar și care sunt limitele acestora. Realizarea obiectivelor procesului de învățământ și atingerea finalităților educației, impun ca necesară, în diferite etape ale învățării, intuirea obiectelor, proceselor, fenomenelor realității, fie direct, fie prin intermediul unor substitute. În acest sens, platformele digitale au devenit, în contextul amintit, un substitut cu multiple funcții și valențe formative.

Categoric, în ultimii ani, platformele digitale au devenit parte a „instrumentelor pedagogice” numite mijloace de învățământ. La modul general, mijloacele de învățământ constituie o componentă foarte importantă a procesului de instruire. Ele cuprind ansamblul materialelor utilizate în procesul de învățământ care sprijină realizarea obiectivelor educației prin valorificarea potențialului lor pedagogic. Mijloacele de învățământ contribuie la sporirea eficienței procesului instructiv-educativ, facilitează procesul de transmitere a cunoștințelor, ușurează accelerarea înțelegerii de către elevi a principalelor procese întâlnite în programele școlare.

Obiectivul principal al acestei lucrări este de a cerceta și analiza cum noua tehnologie, a cărei interfață sunt platformele digitale, intervine cu modificări în procesul didactic de dezvoltare a competențelor de comunicare ale elevilor din ciclul primar, și felul în care trebuie să ne raportăm la acestea pentru a asigura progresul și succesul școlar.

De asemenea, în cadrul lucrării mele doresc să evidențiez avantajele și dezavantajele utilizării platformelor digitale în procesul de învățământ, din perspectiva funcțiunilor instructive, educative, formative și informative a acestora.

Pentru întocmirea lucrării am studiat diferite lucrări de specialitate, dicționare, reviste, site-uri web etc. Importanța teoretică și practică a cercetărilor în domeniul implementării

platformelor digitale în învățământul de masă reiese din faptul că există o diversitate de păreri privind conceptul de platforme digitale, precum și o serie de opinii divergente în privința funcțiilor îndeplinite, dar și a clasificării, și a modului corect de utilizare la nivelul disciplinelor predate.

În cadrul lucrării am punctat opiniile diferiților autori cu privire la acest subiect, dar și opinii personale, în urma cercetării. Prin exemple, am arătat cum se pot folosi diverse platforme digitale în predarea lecțiilor de comunicare în învățământul primar, urmărind eficiența acestora.

CAPITOLUL I.

PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI PLATFORMELE DIGITALE

I.1. Clarificări conceptuale

În cadrul acestui prim capitol mi-am propus să realizez un parcurs teoretic, de la sensul sintagmei *proces de învățământ*, trecând prin clarificări conceptuale legate de *predare*, *învățare* și *evalua*re, până la o abordare în termeni de definiții și paradigme a *platformelor digitale* utilizate în procesul instrutiv-educativ.

Procesul de învățământ reprezintă ”principalul subsistem al sistemului de învățământ, specializat în proiectarea și realizarea obiectivelor pedagogice generale, specifice și concrete, operaționalizabile la nivelul activităților didactice/educative desfășurate, de regulă, în mediul școlar” (Cristea, 1998, p. 374). Caracteristicile generale ale procesului de învățământ se configurează în relația dintre *subiectul educației*, respectiv cadrul didactic, și *obiectul educației*, elevul (în genere). Aceste caracteristici generale vizează:

1. Interacțiunea subiect-obiect
2. Unitatea informativ-formativ
3. Auto-reglarea activității cadrului didactic. (Cristea, 1998, p. 374)

La modul general, referindu-mă la *proces de învățământ*, în termeni de clarificare a conceptului, doresc să evidențiez complexitatea acestuia. Logica procesului de învățământ ține de un demers etapizat: determinarea conținuturilor, demersul analitico-sintetic și demersul analitic, generalizarea științifică și particularizarea, demersul metodic, sistemul de cunoștințe, elaborarea unui limbaj educațional/didactic, discursul pedagogic, autoreglarea acțiunii didactice. (Cristea, 1998, p. 375-378)

În opiniile mării majorități a specialiștilor în psiho-pedagogie și metodică predării diferitelor discipline de studiu, conceptul de *predare* se definește ca fiind ”acțiunea cadrului didactic de transmitere a cunoștințelor la nivelul unui model de comunicare unidimensional, dar aflat în concordanță cu anumite cerințe metodologice care condiționează învățarea, în general, învățarea școlară, în mod special”. (Cristea, 1998, p. 367). **Predarea eficientă** ia forma unei comunicări între cadrul didactic și clasa de elevi. Principala funcție a predării este asigurarea învățării.

Din punct de vedere pedagogic, „**învățarea** reprezintă activitatea proiectată de cadrul didactic pentru a determina schimbări comportamentale la nivelul personalității preșcolarului,

elevului, studentului pentru valorificarea capacității acestora de dobândire a cunoștințelor, a deprinderilor, a strategiilor și a atitudinilor cognitive” (Cristea, 1998, p. 244).

În sine, învățarea reprezintă un gen de activitate umană și totodată o formă de cultură care solicită intens operările în plan presupus, convențional, simbolic, bazat pe norme de substituție și mediere, de transfer și transformare, de corespondență. Ea este de maximă implicație în procesul dezvoltării psihice. Bazându-se pe înțelegere, învățarea se dezvoltă ea însăși antrenată nu numai prin utilizarea intensivă a percepției observative și a memoriei, ci și a strategiilor diverse de învățare și de exercitare a acestora în situații foarte diverse care fac să capete consistență planul intelectual (Șchiopu, Verza, 1995, p. 186).

Mulți cercetatori, specialiști în psihologie, au formulat o serie de teorii referitoare la concepțiile personale asupra învățării. ”În esență, învățarea este un proces complex care angrenează întreaga personalitate, zestrea genetică a acesteia, nivelul proceselor intelectuale, motivația, etc. Ea implică cu necesitate interacțiunea factorilor cognitivi și non cognitivi. Schimbările pe care le presupune învățarea pot fi atât în cunoaștere și în comportament (conduită)” (Nicola, 2000, p. 130).

Aș spune că, începând din luna martie 2020, provocările la care au luat parte cadrele didactice, prin natura meseriei, elevii, dar și părinții acestora, au fost unele fără precedent! Trecerea în învățământul online a pus pe toți cei implicați în actul educational (furnizori de educație și beneficiari ai acesteia), în situații care au necesitat nu doar adaptarea din mers la interacțiunea prin intermediul gadgeturilor (computere, laptopuri, tablete, telefoane inteligente etc.), dar și la abordări diferite, inedite, creative, ale actului educational.

Cele mai multe teorii ale învățării s-au conturat în ultimele decenii. Ele se concentrează asupra factorilor interni, considerați în același timp și mecanisme explicative ale învățării. Adaptate condițiilor psihologice de vârstă, conținuturile învățării sunt structurate în raport de o serie de trăsături cum ar fi: o gama variată de cunoștințe, priceperi, deprinderi, diversitatea, caracterul global, dependența de finalitățile, scopurile și obiectivele educaționale, caracterul dinamic explicat prin modificările din cadrul științelor, continuitatea, precum și capacitatea de amplificare „pe măsura trecerii de la o treaptă la alta (în conformitate cu principiul complexității crescânde)” (Stanciu, 1999, p. 66).

Învățarea școlară, încă din primele clase, îl pune pe copil în situația de a cauta procedee rezolutive generale, comune, pentru o întreagă categorie de sarcini concrete, practice. Ea pornește de la practică, de la viață, ajunge la noțiuni și cunoștințe generale, care vor pregăti contactele ulterioare ale copilului cu alte sarcini practice, din ce în ce mai complexe. (Golu, Zlate, Verza, 1994, p. 125).

Învățarea este de maxima implicație în *procesul dezvoltării psihice*. Bazându-se pe înțelegere, învățarea se dezvoltă ea însăși antrenată nu numai prin utilizarea intensivă a percepției observative și a memoriei, ci și a strategiilor diverse de învățare și de exercitare a acestora în situații foarte diverse care fac să capete consistență planul intelectual. (Șchiopu, Verza, 1995, p. 138).

Evaluarea pedagogică reprezintă ”o acțiune managerială proprie sistemelor socioumane, care solicit raportarea rezultatelor obținute, într-o anumită activitate, la un ansamblu de criterii specific domeniului în vederea luării unei decizii optime”. (Cristea, 1998, p. 149).

Evaluarea rezultatelor școlare angajează procedeele clasice de notare și examinare a elevilor. Accentul cade pe obiectivele de conținut, pe acumularea cantitativă și calitativă a informațiilor proiectate la nivelul programelor școlare, dar și pe formarea competențelor și gradul de atingere a optimului acestora (Cristea, 1998, p. 149).

Evaluarea succesului școlar pornește de la operațiile de apreciere-decizie la nivelul corelației dintre subiect-obiect (cadru didactic-elev) și reflectă rolul și importanța factorilor sociali (calitatea politicii educației, calitatea vieții de familie, calitatea clasei de elevi, calitatea comunicării educative locale), cu valoare de resurse externe, care influențează gradul de eficiență pedagogică ale activității didactice evaluate, nu numai la nivel de succes, ci și la nivel de randament școlar (Cristea, 1998, p. 160).

Conceptul de **platforme digitale** este unul relativ nou! În învățământul românesc, utilizarea învățării asistată de calculator are o existență de peste 15 ani. ”*Instruirea asistată de calculator (IAC)* reprezintă o metodă didactică ce valorifică principiile de modelare și analiză cibernetică ale activității de instruire în contextul utilizării tehnologiilor informatice și de comunicații, caracteristice societății contemporane” (Dobrițoiu, Corbu, Guță, Urdea, Lorand, 2019, p. 4).

Instruirea online se referă la instruirea care se desfășoară prin intermediul unui calculator conectat la o rețea, conținutul educațional putând fi sub forma unei lecții tradiționale sau a unei sesiuni de lucru colaborativă, realizată cu ajutorul tehnologiilor de comunicație. Materialele educaționale pot fi prezentate sub formă de text, grafice, materiale audio, video. (Moise, 2008, p. 333).

Instruirea bazată pe Web (WBL – Web-Based Learning) a reușit să transforme spațiul WWW într-un veritabil „vehicul pentru înțuire”, diversele materiale educaționale utilizate fiind accesibile online: instrumente software dedicate instruirii, materiale didactice, manuale electronice, legături spre alte surse educaționale (Brut, 2006, p. 94). WBL poate fi condusă de instructor sau bazată pe calculator.

Predarea pe Internet (WBT – Web-Based Teaching) a extins învățământul online prin organizarea unor grupe de cursanți coordonați de către un instructor, înglobând și o serie de sisteme de comunicație: liste de e-mail, forumuri de discuții, videoconferințe.

Instruirea combinativă (Blended Learning) este forma de instruire în care metodele tradiționale de instruire sunt combinate cu cele care utilizează tehnologia (Moise, 2008, p. 334).

Platformele digitale asigură suportul pentru realizarea acțiunilor de documentare, transmitere de cunoștințe, auto-evaluare și evaluare, prin intermediul gadgeturilor (calculatoare, laptopuri, telefoane inteligente, tablete) conectate la internet, fără a fi necesară interacțiunea fizică între participanți.

În România, învățământul asistat de calculator a cunoscut un ritm alert de dezvoltare. După anii 1990, marile firme de IT din plan mondial s-au făcut prezente pe piața românească prin soluții informatice în domeniul e-learning. Astfel, în anul 1999 a fost înființată prima academie Cisco, cu scopul instruirii în domeniul rețelelor de calculatoare.

În anul 2001, Ministerul Educației din țara noastră a demarat programul *Sistem de Educație Informatizat – SEI*. Această strategie urma să fie transpusă în practică printr-un ansamblu de proiecte (Brut, 2006, p.102):

- introducerea în învățământul preuniversitar a sistemului de instruire asistată de calculator;
- formarea resurselor umane TIC în învățământul preuniversitar;
- dezvoltarea și implementarea de software educațional utilizabil în învățământul preuniversitar;
- introducerea și dezvoltarea managementului asistat de calculator (programul SMART);
- dezvoltarea și utilizarea de programe pentru evidența computerizată a elevilor, profesorilor și resurselor utilizate;
- realizarea și utilizarea manualelor electronice în învățământul preuniversitar;
- introducerea sistemului de educație cu ajutorul televiziunii la cerere (video on demand);
- dezvoltarea unui centru de date (data center) pentru învățământul românesc;
- constituirea de chioșcuri informaționale (info-chioșc-uri);
- realizarea rețelelor-pilot pentru școli situate în zone defavorizate utilizând sistemul de educație la distanță.

Este un fapt cunoscut că, încă din anii 80-90 ai secolului trecut, majoritatea sistemelor de educație trec prin diverse reforme ca urmare a presiunii tot mai mari pentru o educație de calitate pentru toți. În general, sistemele de educație trec la aceste reforme pentru adecvarea școlii la o nouă epocă, unde absolventului i se cere mult mai mult decât o specializare îngustă și/sau o cultură generală.

I.2 Specificul învățării la vârsta școlară mică

Se consideră că la 7 ani copilul școlar mic poate mai ușor să recunoască decât să reproducă, probabil din cauza „păstrării” relativ neorganizate a materialului memorat. Dealtfel, la vârsta de 7 ani, elevul este neantrenat voluntar în memorare și reproducere. La 8 ani copiii școlari manifestă o creștere evidentă a performanțelor mnemice. Din 30 de cuvinte, copiii recunosc cam 23-24 de cuvinte și pot reproduce doar 5 dintre ele. La sfârșitul perioadei miciei școlarității, lista de 30 de cuvinte se scotează cu circa 28 de cuvinte recunoscute și în jur de 14 reproduse. Dezvoltarea inegală a celor două caracteristici ale memoriei este impulsionată de cerințele vieții școlare, dar se manifestă și ca particularități tipologice ale memoriei (Șchiopu, Verza, 1995, p. 139).

Învățarea la vârsta școlară mică restructurează gândirea infantilă în numeroase etape și-i modifică aspectul, lărgind sistemul structurilor ei cognitive. Cunoștințele și priceperile deja însușite se adâncesc, devin mai sistematice, se consolidează structurile noționale și schemele logice, creându-se premisa dobândirii a noi abilități, priceperi și capacități, care depășesc limitele a ceea ce oferă nemijlocit situațiile de învățare momentane. Se produce o generalizare crescândă a activității de gândire, căpătând un puternic impuls înclinația elevului către abordarea reflexivă a propriei activități mintale. ”Învățarea pune în mișcare traseele interne ale dezvoltării, face să crească nivelul vârstei mentale a copilului și o dată cu aceasta, posibilitatea lui de a realiza noi acumulări în ordinea însușirii cunoștințelor care i se predau” (Golu, Zlate, Verza, 1994, p. 126).

Desigur, toate aceste achiziții, bazate pe transferuri, treceri, extinderi, aplicări, conștientizări, care prefigurează o învățare autonomă, creatoare, nu se realizează în limitele unui singur an școlar. Ele comportă, uneori, parcurgerea mai multor ani de școlaritate, instalarea mai devreme sau mai târziu, a indicatorului *autonomiei creatoare* în învățare depinzând, în mare măsură, de componentele modelului de instruire: cuantumul sprijinului pe care dascălul îl acordă fiecărui copil, metodologia introducerii elevului în sarcina de învățare, practicarea unei instruirii problematizate, euristice, etc.

În cadrul orelor online, acest model de instruire își schimbă drastic configurația! Îmi bazez această afirmație pe faptul că, pentru un copil, intrarea în școlaritate se subsumează întru totul caracteristicilor de profil ale unei faze de tranziție, ocupând o poziție specială în configurația tabloului copilăriei. Această etapă are specificul ei, iar pedagogul este dator să cunoască seria de caracteristici bio-fizice ale creșterii și maturizării elevilor, pentru a adopta strategii didactice care să asigure un proces de învățământ eficient, asumat de către toți actorii educației (profesori, elevi, părinții elevilor) și conștient. „În copilăria timpurie și în perioada preșcolară, are loc cea mai importantă achiziție de experiență adaptativă” (Șchiopu, Verza, 1995, p. 158), pentru ca, la începutul vieții școlare, activitatea de învățare să cunoască un proces de

organizare, elevul fiind pus în fața unui efort intelectual susținut, care-i solicită o mare rezistență fizică.

Disponibilitățile fizice se integrează treptat dinamicii solicitărilor psihice. Ritmul susținut al activității școlare îl poate face pe copil să pară mereu grăbit. Efortul fizic și intelectual, reglat de consumurile energetice din organism și din creier, imprimă o marcă specifică instalării stării de oboseală, cu notele ei de variație individuală de la un copil la altul. (Golu, Zlate, Verza, 1994, p. 106).

Mediul școlar, în care copilul de șase ani este primit, este complet diferit de cel familial. În viziunea lui M. Debesse, mediul școlar este creat nu pentru a distribui satisfacții afective, ci pentru o muncă disciplinată continuă, organizată. Instituția școlii reprezintă un mediu care în locul unui grup restrâns - cum ar fi cel de joc - oferă copilului o colectivitate și un loc de muncă, cu numeroase întrepătrunderi (mentale, afective, morale) care constituie un important resort al dezvoltării psihice a școlarului. (Debesse, 1981, p. 67).

De multe ori, mutațiile bruște care însoțesc vârsta miciei școlarității, mutații ce se petrec sub acțiunea sistematică a mediului școlar, care aduce cu sine noi cunoștințe, noi tehnici intelectuale, noi exigențe și îndatoriri, i-au făcut pe unii specialiști să vorbească de *șocul școlarizării* (care a fost comparat cu cel al nașterii). „Noul mediu social, obositor, dar și de temut, provoacă nu rareori băiatului sau fetei de șase ani o frică paralizantă” (Golu, Zlate, Verza, 1994, p. 107).

Realizând o educație instituționalizată și obligatorie, ”școala egalizează social accesul la cultură, oferind copilului cunoștințe pe care el nu ar putea să și le dobândească singur deoarece interesele, trebuințele și curiozitățile lui nu le solicită atât de intens încât să fie contracarat efortul implicat în această înzestrare” (Șchiopu, Verza, 1995, p. 159).

Din punctul de vedere al tipului de relații, școala, ca instituție socială, include relațiile de grup supuse aceluiași reguli în clasele sale colective, egale de vârstă, tutelate, ce parcurg programe de instruire determinate într-un spirit competitiv. Toate aceste avantaje pe care școala le oferă micilor elevi, nu mai pot fi valorificate în parametri optimi în învățământul de acasă, prin interacțiunea online. Așadar, este nevoie de un cadru suficient de ofertant, care să suplinească rolul școlii de vector al relaționării de grup. Aici, din punctul meu de vedere, intervin funcțiile platformelor educaționale, deoarece „școala impune modelele ei de viață, dar și modelele sociale de a gândi și a acționa” (Șchiopu, Verza, 1995, p. 159).

Clasele primare, chiar dacă au fost pregătite de frecventarea grădiniței, modifică regimul, tensiunea și structura evenimentelor care domină viața copilului. Asimilarea continuă a cunoștințelor noi, responsabilitatea, situația de colaborare și competiție, caracterul regulilor implicate în viața școlară contribuie la modificarea de fond esențială a școlarului mic. Adaptarea

copilului se precipită și se centrează pe atenția față de un alt adult decât cei din familie. Acesta, învățătorul, începe să joace un rol important în viața copilului. Neutralitatea afectivă a mediului școlar creează condiția cerinței de a câștiga independent un statut în colectivitatea clasei. Copilul devine, treptat, „membru al unei colectivități în care se constituie un nou climat afectiv, de recunoaștere a autorității și raporturi de reciprocitate” (Șchiopu, Verza, 1995, p. 160).

În timp, activitatea școlară determină modificări în universul interior al fiecărui elev. Se destramă mitul copilăriei și se dezvoltă realismul concepției „despre lume și viață în care acționează modele noi sociale”: de a simți, gândi, aspira și tendințele de identificare cu aceasta capătă consistență (Șchiopu, Verza, 1995, p. 161).

I.3. Caracteristicile platformelor digitale și rolul lor în procesul de învățământ din ciclul primar

Contextul actual, marcat de necesitatea unor interacțiuni fizice minime, pe fondul unei pandemii globale, a accelerat procesul de învățare online. Chiar dacă mulți dintre elevi și cadre didactice, atât din învățământul preuniversitar, cât și din el universitar, nu au fost pregătiți pentru asta, acum predarea prin intermediul internetului a devenit o realitate.

O platformă e-learning este un set integrat de servicii interactive online, care oferă profesorilor, elevilor, părinților și altor persoane implicate în educație, informații, instrumente și resurse pentru a sprijini și a spori livrarea și managementul educațional (Sursa: <https://www.didactform.snsr.ro>).

Principalele caracteristici ale platformelor de e-learning sunt (Brut, 2006, p. 27)

- autentificare
- generarea de conținut
- vizualizarea conținutului
- diferite medii cu un profesor / tutor
- efectuarea de activități, cum ar fi sarcini, grupuri de lucru
- raportul activităților întreprinse de către elev
- instrumentele de evaluare.

Prin intermediul parteneriatului Ministerului Educației și Cercetării cu companiile Google și Microsoft s-a reușit asigurarea de resurse tehnologice pentru educația digitală.

Prin memorandumul semnat, se arată în comunicatul publicat pe www.edu.ro pe data de 2 septembrie 2020, „cadrele didactice și unitățile de învățământ au acces, în mod gratuit, la toate platformele educaționale dezvoltate de cele două companii, inclusiv la programele-suport și la resursele educaționale dezvoltate de acestea. Astfel, platformele G Suite for Education și Microsoft Office 365 A1 pot fi utilizate în procesul de predare, cu interfață în limba română”.

Ambele licențe se activează în mod gratuit, prin intermediul portalului de activare *clasaviitorului.ro* și pot fi utilizate, tot gratuit, pe durata de funcționare a unității de învățământ.

În textul memorandumului din data de 20 septembrie 2020, la care m-am referit anterior, se arată că: "Aceste aplicații, se arată în comunicat, le oferă profesorilor posibilitatea de a gestiona fluxul de lucru la clasă cu ajutorul Google Classroom sau Microsoft Teams (distribuire materiale suport de curs, distribuire teme, acordare de feedback personalizat, notare), de a organiza videoconferințe cu ajutorul Meet sau Teams, de a folosi tabla virtuală cu ajutorul Google Jamboard sau Microsoft Whiteboard și de a avea acces la tot ceea ce este necesar pentru a derula activitatea didactică prin aplicațiile online".

Totodată, parteneriatul dintre Ministerul Educației și Cercetării cu companiile Google și Microsoft oferă resurse-suport atât elevilor, cât și studenților, pentru ca aceștia să învețe să folosească mai eficient tehnologia digitală.

Utilizarea platformelor educaționale s-a dovedit a fi o provocare pentru toți actorii implicați în actul educațional: profesori, elevi și părinți ai elevilor. Printre platformele educaționale recomandate de Ministerul Educației și Cercetării pentru lucrul online cu elevii se numără **Google Classroom**.

Platforma oferă posibilitatea atât profesorilor, cât și elevilor, să încarce materiale, să posteze diverse anunțuri și, special pentru profesori, să dea note/calificative materialelor lucrate de elevi și încarcate aici. Pentru utilizarea Google Classroom este nevoie de conturi Google pentru toți utilizatorii, precum și de activarea licenței Google.

Aplicația a fost lansată în anul 2014 și este folosită în prezent de peste 20 de milioane de profesori și elevi din întreaga lume. Are o interfață disponibilă și în limba română, poate fi utilizată atât de pe computer, cât și de pe un dispozitiv mobil cu sistem Android sau iOS, pot preda mai mulți profesori, se pot pregăti cursurile în avans și se comunică cu elevii în timp real.

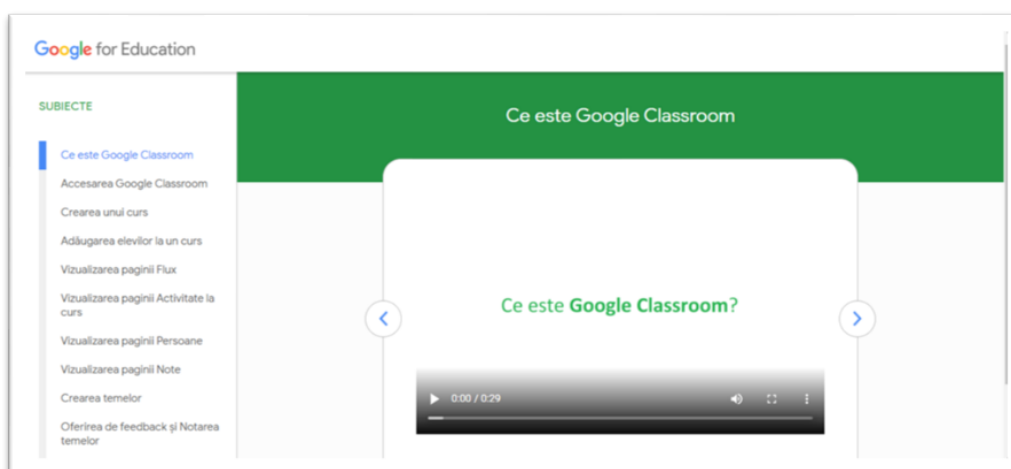
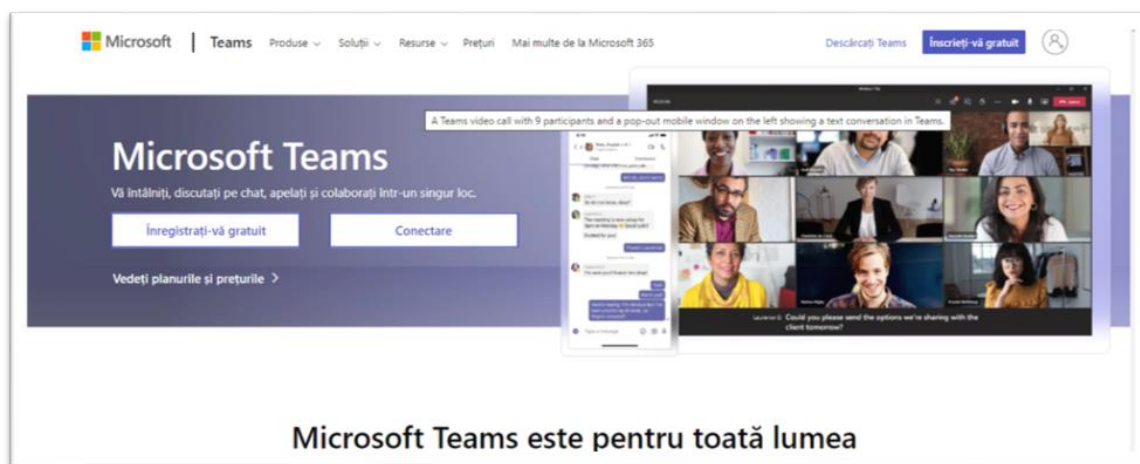

Figura 1 Interfața Google Classroom

Sursa: *classroom.google.com*

Platforma permite crearea de cursuri, stabilirea rolurilor celor care interacționează cu acestea (profesor, elevi), adăugarea elevilor la curs și realizarea unor activități de tip frontal sau atribuirea unor activități individuale elevilor, crearea de teme și teste, evaluarea acestora și oferirea feed-back-ului corespunzător.

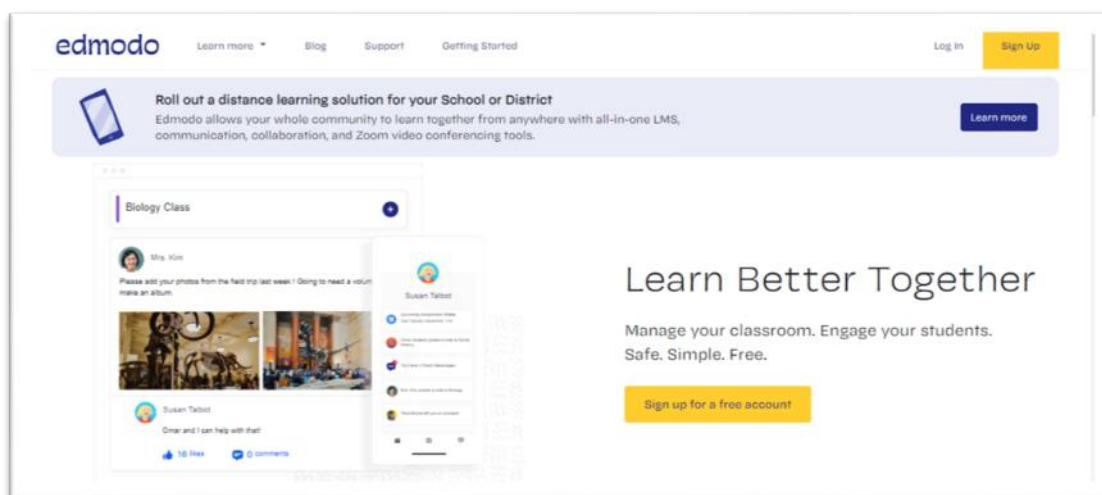
Microsoft Teams este o platformă ce beneficiază de un spațiu de lucru bazat pe chat. Profesorii pot forma rapid clasele, pot împărtăși cu elevii materialele didactice, pot posta anunțuri, pot împărți clasele în grupuri mai mici pentru ca aceștia să poată lucra în grupuri la diverse proiecte, pot crea, distribui și evalua teste, pot transmite și evalua temele elevilor.

Figură 2 Interfața Platformei Microsoft Teams
Sursa: en/wikipedia.org

Edmodo este o platformă ce permite gestionarea claselor și a activităților de învățare, aceasta permițând și înscrierea părinților, facilitând în acest fel comunicarea mai eficientă a celor trei părți implicate. Numărul de activități permise părinților este însă limitat.

Edmodo este o platformă gratuită, accesibilă de pe orice fel de dispozitiv și permite profesorilor și elevilor să transmită documente de lucru sau chestionare, să discute despre activitățile educaționale, teste sau alte informații esențiale în funcționarea unei clase. Oferă un mediu de lucru controlat în care profesorul are posibilitatea de a vedea orice mesaj sau conținut distribuit de oricare dintre membrii clasei. Se pot transmite atât materiale text, cât și link-uri sau materiale video. Dezavantajul față de alte platforme este faptul că Edmodo este disponibil doar în limba engleză, astfel încât pentru unii utilizatori s-ar putea dovedi complicat de folosit.

Figură 3 Interfața Platformei Edmodo.

Sursa: www.edmodo.com

Easyclass este și ea pe lista cu platforme educaționale online pentru elevi recomandată de MEC. Platforma poate fi utilizată în mod gratuit, are o interfață intuitivă, asemănătoare cu cea a Facebook și le oferă profesorilor posibilitatea de a transmite teme și de a le reaminti de evenimente esențiale precum predarea temelor sau apropierea unor teste. Deasemenea, elevii pot posta, la rândul lor, materiale sau pot discuta pe marginea temelor de la clasă.

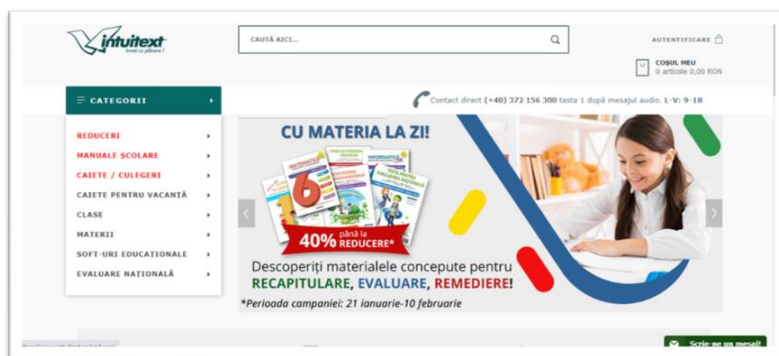

Figură 4 interfața Platformei Easyclass

Sursa: www.easyclass.com

Intuitext oferă gratuit două platforme educaționale online pentru elevi. Școala Intuitext este dedicată profesorilor și elevilor din ciclul primar și gimnazial și poate fi folosită atât pentru învățare, cât și pentru evaluare. Examenul tău este o platformă ce ajută elevii să se pregătească pentru Evaluarea Națională din clasa a VIII-a, la Limba Română și Matematică.

Ambele platforme respectă programa școlară, sunt avizate de Ministerul Educației, prezintă explicații și simulări menite să ajute elevii să înțeleagă mai ușor diferite concepte, prezintă modele de rezolvări ale diverselor probleme, pe etape, cu explicații la fiecare pas efectuat, prezintă teste ce ajută elevii să-și verifice cunoștințele.

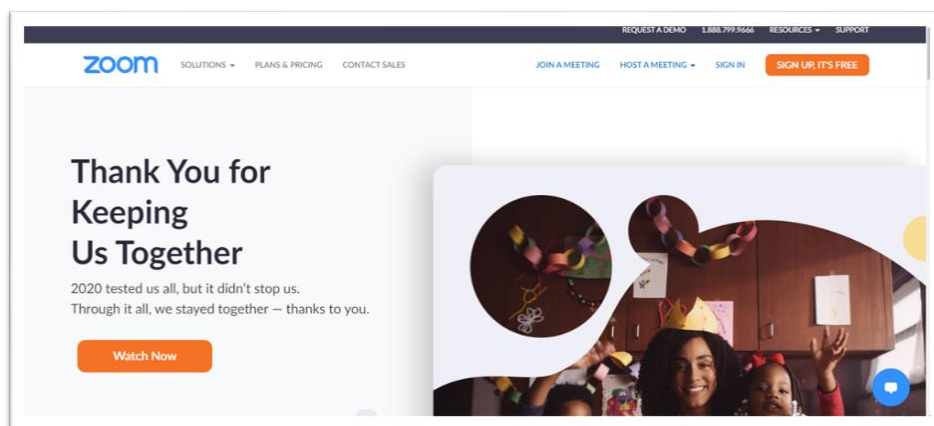

Figură 5 Interfața Platformei Intuitext

Sursa: www.intuitext.ro

Aplicația Zoom este una dintre cele mai utilizate pentru comunicarea în timp real. În varianta gratuită permite organizarea orelor cu până la 500 de participanți. Profesorii și elevii au posibilitatea de a interacționa în timp real, în mod video și permite și crearea unei table virtuale interactive. Este disponibilă atât pentru computer, cât și pentru dispozitive mobile cu sistem de operare Android sau iOS.

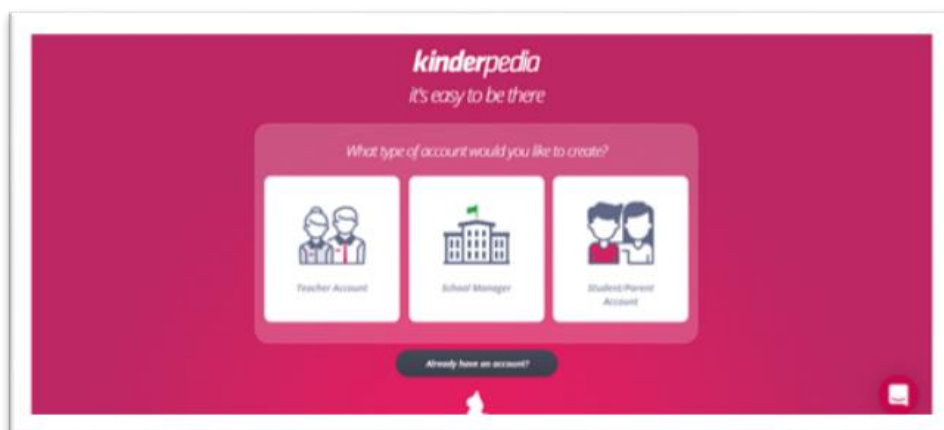
Zoom oferă multiple posibilități de interacțiune: profesorul poate transmite informații cu ajutorul share screen, lecțiile pot fi înregistrate, se utilizează o tablă virtuală, lecțiile se salvează automat în cloud și pot fi revăzute, clasa virtuală poate fi securizată, pot fi accesate diverse clipuri educaționale de pe Youtube sau alte platforme, profesorul poate utiliza sau restricționa, după caz, chat-ul interactiv, în timpul predării profesorul poate opri sunetul venit de la elevi pentru a facilita explicațiile fără întreruperi.

Figură 6 Interfața Platformei Zoom

Sursa: www.zoom.us

Alte platforme de lucru sau în care se regăsesc materiale didactice, populare printre profesori și elevi, sunt: Kinderpedia, Digitaliada, myKoolio, Kidibot și ASQ (Figurile 7 – 12).

Figură 7 Interfața Kinderpedia (Sursa: www.kinderpedia.co)

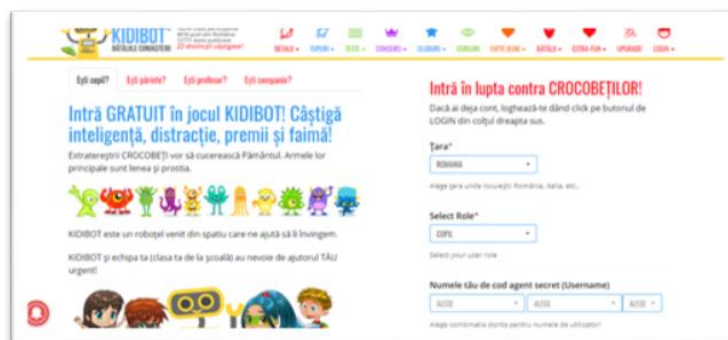
Figură 8 Interfața platformei Digitaliada

Sursa: www.dogitaliada.com

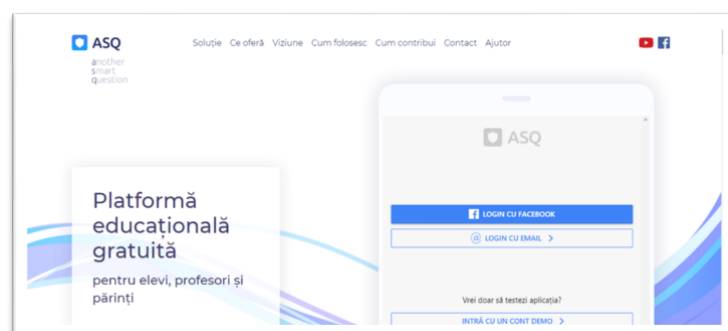
Figură 9 Interfața Platformei MyKoolio

Sursa: www.mykoolio.com

Figură 10 Interfața Platformei Kidobot

Sursa: www.mykoolio.com

Figură 11 Interfața Platformei ASQ

Sursa: www.mykoolio.com

O platformă digitală deosebit de utilă și foarte accesată în ultimul an, începând din martie 2020, cu precădere, este platforma **Educatia continua**, accesibilă la adresa <http://educatiaccontinua.edu.ro/>.

Pe pagina **Home**, se arată că "Ministerul Educației și Cercetării lansează portalul de informare educatiaccontinua.edu.ro, instrument online dedicat tuturor celor interesați de contextul educativ și sanitar în care se va desfășura activitatea în anul școlar/universitar 2020-2021, ca urmare a evoluției pandemiei de COVID-19".

Figură 12 Interfața Platformei Educația continuă

Sursa: www.educatiaccontinua.edu.ro

La secțiunea **Învățământ primar**, un *Ghid* orientativ, fără calitatea de obligativitate, care oferă sugestii referitoare la elaborarea și implementarea unui plan de acțiune centrat pe schimbările care vizează procesul de predare-învățare-evaluare.

Platforma oferă o serie de resurse educaționale, adaptate tuturor nivelelor de învățământ, așadar și învățământului primar, în secțiunile: ***Resurse din programul de formare CRED, Resurse de la Inspectoratele Școlare Județene/IȘMB și Resurse ISE.***

I.4. Avantaje și dezavantaje ale utilizării platformelor digitale în procesul didactic din ciclul primar

A vorbi despre platformele digitale în termeni de avantaje și dezavantaje, înseamnă a avea în vedere calitatea învățării online, în genere. Din această perspectivă, învățarea cu și prin platforme digitate (educaționale, de cultură generală, de popularizare etc.) prezintă atât puncte tari, cât și limite.

Cea mai nouă tendință în învățământ, aflată, în prezent în plin proces de aplicare, datorită situației creată de pandemie, cunoscută și apreciată ca cea mai eficientă și de dorit de până acum, este învățământul electronic. Cunoscut ca „e-learning” sau, mai nou, ca „e-education”, conceptul de învățământ electronic (sau virtual) este reprezentat de interacțiunea dintre procesul de predare – învățare și tehnologiile informaționale. E-learning este azi mai mult decât un concept, este parte din învățământul actual, tinzând să devină tot mai căutat, datorită unor avantaje care trebuie luate în considerare.

Prin e-learning se oferă accesul oricărei persoane la o informare facilă, rapidă, în orice domeniu, neexistând condiționarea unui suport fizic sau a unui intermediar. Transpus în realitatea elevilor de învățământ primar, acest concept permite flexibilizarea procesului de învățământ până la a oferi cea mai largă gamă de suporturi de învățare-evaluare-autoevaluare electronice, imagini, texte, cu alte cuvinte resurse educaționale în format digital.

La limita dintre oportunitățile și amenințările care vizează utilizarea platformelor digitale în procesul didactic, se află faptul că profesorii și elevii trebuie să facă echipă pentru crearea unui mediu de învățare prin utilizarea tehnologiilor moderne. Aș considera aceasta un avantaj, în măsura în care rolurile de colaboratori în demersul didactic sunt asumate atât de către profesor, cât și de elevi. Astăzi, cel mai bun și cel mai important canal de distribuție este cel online. Mediul online sprijină abilitățile secolului XXI precum colaborarea, comunicarea și creativitatea.

Oportunitățile de învățare online și utilizarea resurselor educaționale deschise (RED) și a altor tehnologii, pot reduce costurile asociate cu materialele necesare instruirii și permit utilizarea mai eficientă a timpului profesorului. Astăzi, putem vorbi despre o învățare combinată care îmbină oportunitățile de învățare față în față cu oportunitățile de învățare online. Gradul în

care are loc învățarea online și modul în care este integrată în curriculum pot varia în funcție de școli, dar și de colectivele de elevi. Strategia de combinare a învățării online cu instruirea școlară față în față este utilă pentru a adapta diversele stiluri de învățare ale elevilor și pentru a le permite fiecăruia dintre ei să studieze în ritmul propriu.

Resursele online permit revoluționarea sistemului educațional, nu numai pentru că sunt convenabile și accesibile, ci pentru că permit ca întregul proces de predare și învățare să devină mai mai interesant și adaptat elevului digital. Astfel, se realizează o personalizare a învățării.

Educația prin internet poate veni în sprijinul programelor școlare, de cele mai multe ori folosindu-se așa-numitele instrumente de curs, care permit stocarea de conținut educațional pe un server Web, crearea de rețele de comunicare între participanții la procesul de educație și de învățare, permițând testarea independentă a cunoștințelor lor prin intermediul diferitelor teste.

Mai jos prezint o listă a avantajelor și dezavantajelor utilizării platformelor digitale (CCD Argeș, Revista CATEDRA Nr. 1, ianuarie-februarie 2021, p. 141-142):

Avantajele utilizării platformelor digitale

- *acces facil, rapid la informații*
- *centrare pe elev/participant.* Elevul poate învăța în ritmul său propriu. Interacțiunea cu profesorul este liberă, fără constrângeri. Elevul poate beneficia de feedback rapid și permanent
- *flexibilizarea procesului de învățământ.* Permite ca procesul de predare și învățare să devină mai mai interesant și adaptat elevului digital.
- *economia de timp/* utilizarea mai eficientă a timpului profesorului
- profesorii și elevii trebuie să facă echipă pentru crearea unui mediu de învățare prin utilizarea tehnologiilor moderne
- mediul online sprijină abilitățile secolului

Dezavantajele platformelor digitale

- nevoia de adaptare rapidă a cadrelor didactice, ca răspuns la inovațiile tehnologice
- pregătirea unui curs online este mai costisitoare decât pregătirea unui curs tradițional
- lipsa unor resurse tehnologice performante și a unor conexiuni optime la rețea, de joasă performanță în ceea ce privește sunetul, imaginile și anumite grafice
- apariția unor probleme legate de contactul face-to-face, esențial de multe ori pentru socializare
- nu orice curs poate fi livrat prin intermediul platformelor elearning
- necesitatea experienței elevilor în

XXI precum colaborarea, comunicarea și creativitatea. Elevii pot colabora și învăța împreună. Favorizează creativitatea și descoperirea de noi interpretări

- reducerea costurile asociate cu materialele necesare instruirii

- posibilitatea reducerii capacității de exprimare verbală a elevului, însoțită de o pierdere a capacităților de prezentare-argumentare-contraargumentare

- utilizarea mai eficientă a timpului profesorului

- strategia de combinare a învățării online cu instruirea școlară față în față este utilă pentru a adapta diversele stiluri de învățare ale elevilor și pentru a le permite fiecăruia dintre ei să studieze în ritmul propriu.

- resursele online sunt convenabile și accesibile. Există posibilitatea modificării informației difuzate. Capacitate mare de stocare a informației, comparativ cu locațiile fizice.

- cadrul didactic își poate realiza propriile resurse digitale, adaptate perfect activităților pe care dorește să le desfășoare cu elevii săi

- se poate realiza personalizarea învățării.

Materialele pot fi personalizate

- permite accesul la noile competențe cerute de viața modernă

- accesibilitate, comfort, flexibilitate

- învățământul online este organizat pe subiecte, nu pe grupe de vârstă

- învățământul electronic este mai puțin stresant decât cel tradițional

- posibilitatea de a măsura eficacitatea programului prin urmărirea numărului de

download-uri efectuate de către elevi

- Permite interacțiune sincronă și asincronă între profesor și elevi

Se observă numărul mult mai mare de avantaje ale utilizării platformelor digitate. Astfel, se poate spune că utilizarea platformelor eLearning este o oportunitate. Ea nu exclude educația clasică, în care sunt utilizate obiecte reale ca sursă de informare, ci îi adaugă resurse specifice, virtuale. Este de dorit, evident, o îmbinare între metodele clasice de învățare și evaluare și a celor eLearning pentru a obține performanțe în ceea ce privește dezvoltarea competențelor elevilor.

Am remarcat, din experiența la clasă, faptul că elevii utilizează cu plăcere internetul. În cadrul lecțiilor digitale, pot fi prezentate filmulețe explicative, probleme rezolvate în pași, exerciții cu grade diferite de dificultate și posibilitatea de testare pe noțiuni etc. Astfel, metodele educaționale alternative completează în mod firesc studiul la clasă susținut de profesori și îi încurajează pe elevi să aibă o atitudine pozitivă față de învățare.

Deși vine în completarea învățării clasice, de la școală, dar s-a dovedit că o și poate substitui, învățarea online are câteva beneficii remarcabile. În cazul platformei electronice, informațiile sunt accesibile oricând, elevii putând accesa acest produs educațional online atunci când au timp. În plus, filmele de predare pot fi vizualizate de câte ori este nevoie.

În concluzie, epoca zilelor noastre nu este lipsită de provocări în ceea ce privește adaptarea indivizilor la noutățile generate de pătrunderea noilor tehnologii digitale în majoritatea sectoarelor vieții cotidiene, de la cea privată, la cea publică și la cea care presupune dezvoltarea personală în ritmuri și după nevoi proprii, dar obligatorie!

Școala este cea care trebuie să țină pasul cu noul, realizându-se astfel scopul primordial al oricărei instituții de învățământ: asigurarea unei educații care să fie pe măsura nevoilor de evoluție și devenire ale membrilor societății.

CAPITOLUL II.

ASPECTE METODICE PRIVIND DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE LA ELEVII DIN CICLUL PRIMAR

II.1. Repere teoretice privind dezvoltarea competențelor de comunicare

Din perspectiva programei școlare, profesorul este cel care își planifică și își proiectează demersul didactic stabilindu-și succesiunea conținuturilor. Vorbind despre formarea competențelor de comunicare, la nivelul politicilor educaționale naționale, *profilul de formare a elevului de clasa a IV-a*, presupune formarea de competențe de comunicare în limba maternă și competențe de comunicare în limbi străine.

Dezvoltarea exprimării orale și scrise este o condiție primordială în instruirea și educarea elevilor pentru formarea personalității lor, pentru pregătirea participării la viața socială și își

găsește cea mai înaltă expresie în cadrul disciplinei limba și literatura română a ariei curriculare, sugestiv intitulată, Limbă și comunicare.

Finalitatea majoră a disciplinei limba și literatura română este formarea competenței de comunicare. Întregul proces de organizare și desfășurare a activității de instruire a elevilor este reglementat de învățător prin comunicare. Prin comunicare, învățătorul are în vedere formarea capacităților comunicative ale elevilor.

Curriculumul LLR în clasele primare prescrie interacțiunea și corelarea elementelor de construcție a comunicării (unități fonologice, lexicale și gramaticale), precum și echivalența proceselor ce definesc exprimarea orală (vorbirea) și a celor ce definesc exprimarea scrisă (redactarea), implicând funcțiile afectivă, motivațională și atitudinală ale comunicării.

Potrivit lui M. Călin, ”competența comunicativă implică inițierea și declanșarea actului comunicării prin combinarea diverselor aspecte ale căilor de transmitere și decodificare a mesajului informațiilor - calea verbală și nonverbală, cu particularitățile lor specifice de expresivitate și stăpânirea de către subiecți a anumitor atribute fiziologice și psihice spre a se face înțeleși” (Călin, 2001, p. 50).

În accepțiunea lui M. Ștefan, ”competența comunicativă vizează capacitatea de interacțiune verbală și nonverbală a partenerilor unui proces de comunicare, care presupune stăpânirea tehnicilor comunicării interactive, a codurilor adecvate diferitelor mesaje, a căilor de retroacțiune” (Ștefan, 2006, p.274).

Claude Simard structurează competența de comunicare în șase componente (Pamfil, 2009, p.43):

1. **Componenta verbală**, care integrează toate componentele limbii și conține la rândul ei:

Dimensiunea lingvistică. Acesta include întreaga problematică a lexicului, o componentă determină, în mod semnificativ, calitatea receptării și producerii de text. Majoritatea lecțiilor de limba și literatură română în clasele primare integrează secvențe centrate asupra vocabularului. Explicarea cuvintelor și a expresiilor necunoscute este parte a scenariilor consacrate lecturii textelor literare, dar și parte a secvențelor ce vizează compunerea de text oral sau scris. Pentru a aprecia volumul vocabularului și modalitatea de a opera cu el, elevul ar trebui să posede un vocabular suficient pentru a satisface nevoile comunicative elementare; pentru a purta negocieri cotidiene în situații rutiniere asupra unor subiecte familiare; satisface nevoile cotidiene. Dimensiunea lingvistică a competenței de comunicare acoperă nu numai vocabularul, ci și o serie de cunoștințe de natură morfologică și sintactică, adică formarea conceptelor gramaticale. Corectitudinea gramaticală a elevului poate fi evaluată dacă elevul comunică cu suficientă corectitudine în contexte familiare; de regulă, are un bun control gramatical, în pofida

unor influențe clare ale limbii materne, se pot produce erori, dar sensul general rămâne clar, poate folosi cu suficientă corectitudine un repertoriu de expresii frecvent utilizate și asociate unor situații previzibile.

Dimensiunea textuală impune cunoașterea și utilizarea regulilor și procedeele care asigură organizarea generală a unui text: legătura între fraze, coerența între părți, structura textual narativă, descriptivă, argumentativă, explicativă etc.

Sarcinile de lucru presupun exerciții orale de exprimare a propriilor opinii și gânduri în legătură cu fapte și întâmplări cunoscute. Mai mult, nivelul de cunoaștere a tiparelor textual determină și procesele de producere de text, procese ce presupun nu numai reflecția asupra unei teme și punerea ei în cuvinte, propoziții și fraze, ci și articularea propozițiilor și frazelor în ansambluri coerente.

Dimensiunea discursivă sau **pragmatică** se referă la cunoașterea și utilizarea regulilor și procedeele care determină folosirea limbii în context: cunoașterea parametrilor situației de comunicare, utilizarea registrelor limbii, a normelor de interacțiune verbală etc. Elevul formulează mesajele care sunt:

- a. organizate, structurate și adaptate (competența discursivă);
- b. utilizate pentru realizarea funcțiilor comunicative (competența funcțională);
- c. segmentate conform unor scheme interacționale și tranzacționale (competența de concepere schematică). Exercițiile ce mediază realizarea acestora sunt: dialogul cu persoane diferite, simularea unor situații de comunicare în care partenerul de dialog interpretează roluri variate, exersarea unor acte de vorbire diverse, exprimarea propriilor opinii și gânduri sau construcția unor dialoguri imaginare. De asemenea poți fi inclus și jocul de rol, fiind un eveniment de comunicare interactiv.

2. Componenta cognitivă, care se referă la stăpânirea operațiilor intelectuale realizate în producerea și comprehensiunea limbajului (memorarea, diferențierea, compararea, clasarea, inferența, anticiparea etc.). *Exemple de sarcini:* Comparați imaginea x cu imaginea y.

3. Componenta enciclopedică, care trimite la cunoașterea aspectelor lingvistice, textual și discursive proprii unor domenii diferite. *Exemple de sarcini:* Definiți noțiunea de substantiv. Numiți structura fabulei.

4. Componenta ideologică, care vizează capacitatea de a se situa față de și de a reacționa la idei, valori, opinii vehiculate prin discurs. *Cum ați fi procedat în locul lui Nică?*

5. Componenta literară, care presupune cunoștințe și capacități de exploatare a creativității verbale. *Schimbați finalul textului.*

6. Componenta socio-afectivă, format dintr-o rețea de concepții, de sentimente și de valori ce influențează comportamentul verbal al individului. Elevilor li se pot adresa întrebări precum: *Exemple de sarcini*: Ce sentiment v-a trezit lectura textului?

Formarea competenței de comunicare se efectuează prin dezvoltarea componentelor acestora și corelarea dintr-o perspectivă interculturală, ceea ce contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității elevului și a identității acestuia. Fiecare din aceste componente este constituită în special din cunoștințe, capacități și atitudini.

Conform Curriculumului LLR, elevul de vârstă școlară mică, începând cu clasa I, descoperă funcțiile generale ale limbii, în special pe cea comunicativă, prin însușirea practică a noțiunilor enunț, cuvânt, fonem, grafem și formarea priceperii/capacității de comunicare scrisă.

Realizarea acestora este prevăzută pe baza textelor literare, nonliterare și reflexive – deși autorii Curriculumului nu folosesc explicit acești termeni, care profilează învățarea limbii române pe coordonatele lingvistică, comunicativă și literar-artistică (Călin, 2001, p. 10) în acest context termenul limba română, având valoarea denumirii prescurtate a disciplinei.

Potrivit lui I. Pânișoară, caracteristici specifice ale competenței de comunicare stăpânite de școlarul mic sunt (Pânișoară, 2004, 37 – 40):

- prezența unui vocabular suficient comunicării;
- cunoștințe lingvistice și comunicaționale suficiente realizării comunicării;
- capacitatea de a recepta la auz corect și deplin mesaje;
- capacitatea de a vorbi corect, fluent, nuanțat stilistic în situații: a dialoga, a participa la convorbire, a dezbate, a prezenta un discurs;
- capacitatea de a elabora mesaje scrise corecte.

Pentru ca un elev să-și formeze o competență comunicativă este nevoie ca el:

- să stăpânească un ansamblu de cunoștințe fundamentale în dependență de problema care va trebui rezolvată în final;
- să-și dezvolte capacități și deprinderi de a utiliza cunoștințe în situații simple, realizând astfel funcționalitatea cunoștințelor;
- să soluționeze diverse situații-problemă, conștientizând astfel cunoștințe funcționale în viziune proprie;
- să rezolve situații semnificate în diverse contexte care prezintă anumite probleme complexe din viața cotidiană, manifestând comportamente conform achizițiilor finale-competențe.

De asemenea formarea competenței de comunicare presupune respectarea următoarele deprinderi: de ascultare activă, de dialogare, de însușire și folosire a formulelor de politețe, de dezvoltare a capacității empatică, de dezvoltare a comunicării asertive, de respectare a normelor

de comunicare orală și scrisă, de cunoaștere a limbajului nonverbal și paraverbal (Șoitu, 1997, p.56).

Activitățile de bază de formare a competenței de comunicare în clasele primare, așa cum au fost clasificate de către T. Cartaleanu și O. Cosovan (Cartaleanu, Cosovan, 2008, p. 78 – 81) sunt:

- activități de identificare: a se prezenta, a prezenta pe cineva, a ilustra etc.
- activități de descriere: inventariere, clasificare, reformulare, rezumare, comparare, definiri de culori.etc.
- activități care presupun folosirea imaginației: situare în timp, spațiu, dialogare, observare, invenție etc.
- povestirea: a exprima ideii, a convinge, a polemiza, a chestiona, a confrunta, a judeca, a critica etc.
- activitatea de lectură pe bază de imagini are următoarele sarcini: dezvoltarea capacităților intelectuale; dezvoltarea proceselor psihice; exersarea și îmbunătățirea deprinderilor de exprimare corectă și fluentă; dezvoltarea unor trăiri afective, morale și estetice.
- activități de interpretare a textului literar și nonliterar. Ceea ce face elevul, trebuie să corespundă nivelului la care are loc interacțiunea verbală, scopului sau direcției acceptate a interacțiunii verbale în care sunt angajați, și să respecte următoarele criterii: calitatea, cantitatea, pertinența, modalitatea.

În concluzie, competențele de comunicare reprezintă achiziții personale ale subiecților incluși în comunicare, fiecare dintre acestea manifestându-se prin activități de producere și receptare orală și scrisă și devin competențe-cheie la nivel de sistem educațional, fiind evaluate conform capacității personalității de a comunica cu cei din jur, alături de componentele afectiv-atitudinale într-o anumită situație.

II.2. Particularitățile manifestării competențelor de comunicare

Limbajul este cea mai importantă structură a sistemului psihic infantil care are rolul covârșitor în întregul proces de formare a personalității. În stânsă interacțiune cu gândirea, limbajul reprezintă pârgia care pune în mișcare și susține întregul bloc cognitiv. De aceea, în toate activitățile de învățare, chiar din primul an de viață, părinții, învățătorul, trebuie să urmărească prin toate mijloacele accesibile dezvoltarea limbajului copiilor.

Acțiunea de manipulare a obiectelor sau a imaginilor materializate ale acestora plasează acțiunea în planul mental, sub forma reprezentării ca element al abstractizării, prin intermediul cuvântului care îi dezvoltă semnificația. Învățătorul determină intervenția activă a limbajului prin

însușirea limbii cu toate modurile de construcție gramaticală, solicitându-i pe elevi la dialog prin întrebări variate, mai ales prin întrebări cauzale în fiecare fază a acțiunii (Crețu, 1999, p. 92).

Formele de învățare în care elevii cooperează cultivând relații interindividuale, desfășurând activități complementare, contribuie într-o largă măsură la dezvoltarea gândirii și a limbajului.

Cine a urmărit acțiunile desfășurate de copii în grupuri/echipe, a putut constata cât de degajat vorbesc, cum stabilesc reguli și cum încearcă să și le impună unii altora. Acest tip de comportament reprezintă momentul depășirii fazei intuitive, respectiv trecerea de la limbajul egocentric la cel socializat, reglementat de reguli gramaticale, sintactice și morfologice.

Dacă la intrarea în școală copilul dispune de un vocabular relativ bogat (aproximativ 2500 de cuvinte), spre sfârșitul miciei școlarități se însușește fondul principal de cuvinte al limbii materne (aproape 5000 de cuvinte).

A comunica înseamnă, în esență, ”a fi împreună cu”, ”a împărtăși și a te împărtăși”, ”a realiza o comunicare de gând, simțire, acțiune” (Abric, 2002, p. 43). Competența de comunicare este ”capacitatea unei persoane de a-și transmite gândurile, trăirile, intențiile prin mijloace verbale și extraverbale de exprimare, de a receptiona și înțelege mesaje primite în în actul comunicării” (Ibolya, 2010, p. 57).

Competențele de comunicare la vârsta școlară mică este un ansamblu de capacități care permit elevilor ”să recunoască și să producă enunțuri accesibile nivelului lor de percepere și operaționalizare, corecte din punctul de vedere al sistemului limbii, adecvate conținutului situațional în care are loc comunicarea” (Ibolya, 2010, p. 57). Pentru o comunicare interumană inteligibilă, integră, comunicarea prin limbă este o condiție necesară, dar nu suficientă. Comunicarea ajută la transmiterea de informații. ”Dacă informația este o premisă absolut necesară unui act de comunicare (...) absența înțelegerii informației și a cadrului relational, care ghidează și fixează sensul și semnificația, anulează idea de comunicare” (Cucuș, 2008, p. 357).

Prin urmare, ”mesajul se construiește atât în cuvinte, cât și în limbajul gesturilor, într-o simultaneitate sau o suprapunere contra-punctată” (Radu, Ilut, Matei, 1994, p. 128). Pentru construirea mesajului, interlocutorii au nevoie de un cod interiorizat comun, care este, în mod current, limba, dar și mijloace nonverbal de exprimare: paralimbajul mimica, gestică etc.

Pentru construirea mesajului didactic, învățătorul trebuie să fie conștient de aceste condiții ale comunicării și să formeze, la elevii săi, competența de comunicare.

În ciclul primar, activitatea formativă în acest sens trebuie să urmărească atingerea corelată a două tipuri de obiective:

”A. Obiective cognitive:

- Formarea competenței de comunicare prin mijloace verbale și extraverbale de comunicare
- Inițierea și antrenarea permanentă a elevilor în situații de comunicare verbal și extraverbală.

B. Obiective atitudinal-comportamentale:

- Realizarea transferului de la comunicarea învățată și realizată în situația-clasă, la exprimarea personală în situații de comunicare individuală
- Însușirea unei atitudini favorabile față de comunicare, ca suport al unei relații interumane în situații diverse de viață” ((Ibolya, 2010, p. 58).

În ciclul primar, se pun bazele formării competenței comunicative a copilului. Formarea și dezvoltarea competenței de comunicare se sprijină pe formarea și dezvoltarea unui set de deprinderi integratoare: înțelegerea mesajului oral, exprimarea orală, înțelegerea mesajului scris și exprimarea în scris.

Vârsta optimă pentru citit după C. Păunescu (1984), face referire la faptul că datorită complexității factorilor care duc la realizarea actului lexic, apar poziții diferite în stabilirea vârstei optime pentru citit. Astfel, vârsta învățării citirii variază de la o țară la alta: 5 ani Scoția; 6 ani – România, Anglia, Germania, Franța, Japonia, SUA; 7 ani – Danemarca, Finlanda, Norvegia, Suedia. La noi în țară, vârsta optimă pentru citit este de 6 ani, vârstă posterioară scrisului, care are loc între (4 - 5 ani). Așadar, „vârsta de sensibilizare”, reprezintă cheia dezvoltării psiho-afectivo-verbo-motorie a copilului și se caracterizează prin momentele de eficacitate optimă a maturizării “bio-neuro-psihologică” pentru actul lexic.

În concluzie, micul școlar are de îndeplinit un număr de sarcini de ordin grafic și trebuie să gândească asupra fiecăruia. Ca urmare apar o serie de dificultăți: confuzia literelor asemănătoare ca formă, inversări sau eliminări de litere, lentoarea exagerată a scrisului, deformarea literelor cu înălțimi variate, îngrămădiri ale unor cuvinte, fără separare între ele, atitudinea neobișnuită a corpului, brațului, încheieturii mâinii, orientarea greșită a foii pe care scrie, un mod necorespunzător de a ține creionul, stiloul; scrie crispat, încordat, cu mișcări bruște.

În Curriculum național pentru învățământul primar, domeniul „comunicare” se împarte în două subdomenii – **comunicarea orală** și, respectiv, **comunicarea scrisă**. Cele două forme majore ale comunicării sunt **verbală**, *directă* și *indirectă*, și comunicarea **extraverbală**.

Conform Programei disciplinei *Comunicare în limba română* aprobată prin OMEN nr. 3418/2013, ”curriculumul disciplinei are în vedere modelul comunicativ-funcțional, axându-se pe comunicare ca domeniu complex ce înglobează procesele de receptare a mesajului oral și scris, precum și cele de exprimare orală și scrisă”. În sine, comunicarea verbală directă presupune

existența emițătorului (înățător, elev), a receptorului (elev, clasa de elevi, învățător) și a mesajului transpus în limbajul oral.

Spre deosebire de comunicarea verbală directă, comunicarea verbală indirectă nu necesită apropierea spațială și temporală a interlocutorilor. Este tipul de comunicare specific interacțiunilor prin intermediul platformelor digitale.

Pentru transmiterea mesajelor la distanță și în timp, oamenii au inventat scrisul. Prin scris se realizează un transfer vizual al mesajului, dar se asigură și păstrarea acestuia în timp.

Pentru copilul aflat la debutul perioadei școlare, însușirea scris-cititului este o activitate nouă, care presupune un efort susținut atât din partea învățătorului, cât și din partea elevului său.

În Programa disciplinei *Comunicare în limba română* se face precizarea că studiul disciplinei în primii trei ani de învățământ primar (de la clasa pregătitoare la clase a II-a) ”asigură o dezvoltare progresivă a competențelor, prin valorificarea experienței specific vârstei elevilor și prin accentuarea dimensiunilor afeciv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor”.

Competențele generale care este necesar a fi formate la elevii care încep școala, până în clasa a II-a sunt:

1. Receptarea mesajelor orale în contexte de comunicare cunoscute
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în context de comunicare cunoscute
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare.

Competențele generale au asociate o serie de competențe specifice, care au rolul de a reconstitui un, l-aș numi, ”puzzle” de cunoștințe, deprinderi și abilități care concură la dezvoltarea armonioasă a elevului în această etapă de vârstă, pentru a face față cu succes cerințelor școlare.

II.3. Strategii didactice valorificabile din perspectiva dezvoltării competențelor de comunicare la școlarul mic

Comunicarea este vectorul transmiterii informațiilor, iar formarea și dezvoltarea competențelor de comunicare la școlarul mic implică utilizarea unei serii de strategii și metode didactice diverse, implementate cu ajutorul unor mijloace didactice adecvate.

În școală, începând cu ciclul primar, când se pun bazele unei gândiri creative flexibile, se realizează cea mai mare parte a calității unui om modern, capabil să se adapteze rapid la dinamica vieții sociale. Viețuim într-un mediu care abundă în schimbare, iar ca solicitarea inovațiilor să nu oprime procesul educativ, ține de datoria noastră să desăvârșim strategii de perfecționare a resurselor umane implicate în acest proces.

Lectura sistematică va reduce numărul celor care citesc greoi și îi va stimula pe elevi să exploreze din proprie inițiativă universul lecturilor. De asemenea, cartea, lectura, sunt foarte importante de la vârste fragede, pentru că dezvoltă vocabularul copiilor, imaginația, memoria, cunoștințele, atitudinea față de anumite lucruri și chiar față de viață. Dacă elevii claselor I-IV vor avea o oră specială de lectură, cei din clasele V-VIII vor avea parte de *secvențe* de lectură la materiile principale. Aceste *secvențe* vor însemna, de fapt, câteva minute din timpul unei ore, în care tot ceea ce trebuie să facă elevii este să înțeleagă informația citită. Dacă această secvență va fi abordată folosind metode activ-participative, care stimulează dezvoltarea creativității, elevii vor avea o atracție mai mare asupra lecturii și chiar asupra informării din orice domeniu.

Școala poate și trebuie să creeze condiții educaționale, prin intermediul strategiilor interactive de instruire, pentru activitatea independentă de gândire. Majoritatea cercetătorilor consideră ca aceste strategii didactice au la bază ideea acțiunilor constructive (ideea se referă la pedagogia cognitivă) și se realizează *prin metode active /interactive*. Includerea elevului în activitatea cognitivă dinamică și constructivă are un efect deosebit iar rezultatul procesului instruirii este corelat întotdeauna cu nivelul activismului elevului. „Importantă este anume participarea activă a subiectului la actul învățării. În funcție de aceasta, pe cât strategiile contribuie la mobilizarea eforturilor personale în corespundere cu resursele cognitive și energetice ale elevului (curiozitate, interese, inițiativă), pe atât ele pot fi numite strategii active de instruire (sau viceversa). Uneori aceste strategii sunt numite și euristice. La strategiile active de instruire se referă și acelea care sunt orientate concomitent spre gândire, acțiune, imaginație și creativitate” (Dulamă, 2002, p. 64).

Pentru elaborarea complexului de **strategii active** trebuie să se aibă în vedere nivelul posibilităților sale potențiale care presupune intercorelarea instruirii independente cu cea în echipă, în grup. Crearea conștientă a situației tensionate, adeseori conflictuale stau la baza strategiile activ-participative, deoarece aceasta impun elevilor decizii imediate pentru atingerea scopului în condițiile în care dispun de informații insuficiente, resurse materiale și de timp limitate. Comparând strategiile tradiționale cu strategiile activ-participative putem concluziona că orientarea procesului de învățământ spre elev, spre nevoile lui interne, reflectă noile tendințe educaționale.

Comunicarea verbală, prin intermediul cuvintelor, deși pare a avea ponderea cea mai mare, potrivit rezultatelor obținute de cercetătorii americani A. Mehrabian și M. Weiner, (Norel, 2010, p. 40) în comunicarea orală, are un impact de doar 7%, pe când mijloacele vizuale (elementele de comunicare nonverbală, cu ajutorul gesturilor, mimicii, privirii, poziției corpului (precum și reprezentările vizuale: scheme, tabele, grafice, slide-uri) au un impact de 55% asupra

ascultătorilor, iar mijloacele de comunicare paraverbală (inflexiunile vocii, intonația, volumul) de 38%.

În cazul comunicării verbale, informația codificată este transmisă prin cuvânt, prin tot ceea ce cuprinde acesta sub aspect fonetic, lexical, morfologic, sintactic și stilistic.

Comunicarea nonverbală influențează relațiile dintre interlocutori, contactul vizual cu partenerul/partenerii de dialog, gestică și mimica având un rol important în comunicare indicând starea emoțională a interlocutorilor, reacția spontană a persoanelor implicate în dialog putând oricând modifica evoluția dialogului astfel încât o bună comunicare nonverbală să contribuie la desfășurarea în condiții optime a dialogului, să poată preveni eventualele neînțelegeri ale mesajului.

Comunicarea paraverbală înzestrează cuvintele cu semnificații multiple (monosilabicul „da” poate fi rostit cu tonalități și inflexiuni variate ale vocii-poate fi interogativ, apreciativ, depreciativ, exclamativ-totul depinde de modul în care este rostit de emițător, de intenția emițătorului de a transmite un anumit mesaj, dar și de efectul pe care îl are mesajul asupra receptorului.

Învățătorul trebuie să încurajeze elevul (prin gestică și mimică) atunci când este de acord cu cele afirmate de acesta, trebuie să-l urmărească, fără a-l întrerupe, pentru ca acesta să nu-și uite ideea, să reformuleze sau să parafrazeze cele spuse de elev pentru a verifica dacă a înțeles bine și, totodată, pentru a-i oferi elevului un feedback asupra celor afirmate, să recapituleze ideile exprimate de elev/elevi și să acorde credibilitate elevului/elevilor. În același timp elevul trebuie să urmărească cu atenție explicațiile învățătorului, confirmând prin contact vizual, poziție în bancă, gestică și mimică, interesul manifestat pentru cele prezentate, să formuleze întrebări clarificatoare, după ce, prin reformulare sau parafrazăre, a demonstrat ce a înțeles din cele comunicate, să recapituleze ideile prezentate de învățător, să demonstreze înțelegerea celor expuse prin rezolvarea sarcinilor propuse de învățător, să valorifice informațiile primite prin exprimarea unui punct de vedere personal asupra ideilor discutate. (Joița, 2007, p.32).

Programele școlare recomandă pentru clasele pregătitoare, I și a II-a inițierea sau încheierea unui schimb verbal, identificarea unei persoane sau a unui obiect, formularea unor întrebări și a unor răspunsuri, oferirea unor informații despre identitatea proprie sau despre identitatea membrilor familiei/persoanelor cunoscute, oferirea unor informații despre forma și despre utilitatea unor obiecte, povestirea unor fapte și întâmplări după benzi desenate sau după ilustrații, exprimarea propriei păreri în legătură cu un fapt, urmând ca în clasele a III-a și a IV-a să se fixeze componentele comunicării dialogate-adaptarea la particularitățile interlocutorului, formularea ideilor principale, povestirea orală a unui fragment dintr-un text narativ, povestirea orală a unor texte sau mesaje audiate, factorii perturbatori ai comunicării, să se contruiască

dialoguri în situații concrete sau imaginare, să se actualizeze elementele de comunicare nonverbală (gesturi, mimică). (Sălăvăstru, 2004, p.15)

Așadar, prin activitățile de comunicare orală se urmărește familiarizarea cu formele comunicării orale și formarea unei atitudini pozitive comunicative.

În ciclul achizițiilor fundamentale, clasele I și a II-a, conținuturile comunicării orale vizează, potrivit Curriculumului, formularea mesajului oral (cuvântul, enunțul, dialogul), aplicativ, fără teoretizări, preferându-se situații de comunicare concrete, actuale, pe baza unui suport vizual (se ține seama de gândirea concret-intuitivă a elevilor), construirea de dialoguri în situații concrete (în familie, la școală, în mijloacele de transport în comun etc.), intonarea propozițiilor enunțative, interogative și exclamative.

În clasele a III-a și a IV-a se fixează componentele comunicării dialogate – adaptarea la particularitățile interlocutorului, formularea ideilor principale, povestirea orală a unui fragment dintr-un text narativ, povestirea orală a unor texte sau mesaje audiate, factorii perturbatori ai comunicării; se construiesc dialoguri în situații concrete sau imaginare; actualizează elementele de comunicare nonverbală (gesturi, mimică).

Finalitățile lecțiilor de comunicare orală se pot determina astfel (Norel, 2010, p.67):

- identificarea formelor comunicării orale;
- familiarizarea cu formele comunicării orale;
- cunoașterea și înțelegerea rolului factorilor care determină/perturbă comunicarea;
- formarea și dezvoltarea capacităților de receptare și de producere a unor mesaje orale diverse (exersarea celor două roluri: de ascultător și de vorbitor);
- formarea unei atitudini comunicative pozitive/civilizate.

II.4. Activități specifice dezvoltării competențelor de comunicare în ciclul primar

Dintre **activitățile de comunicare orală** se remarcă (Pamfil, 2009, p. 278):

- a. activități de comunicare (ex.: identificarea unor elemente de comportament caracteristice salutului, autoprezentării etc.);
- b. activități de lectură (ex.: identificarea personajelor dintr-o poveste și caracterizarea lor, identificarea locurilor în care se petrece acțiunea unei povestiri și desenarea/descrierea lor etc.);
- c. activități consacrate vocabularului (ex.: identificarea unui număr cât mai mare de cuvinte ce denumesc obiecte de scris) sau asimilării unor concepte gramaticale (ex.: identificarea unui număr cât mai mare de adjective ce denumesc culori, a unor verbe ce numesc stări etc.);
- d. activități consacrate dialogului (ex.: dialogul cu colegul de bancă despre modul în care poate fi tratată tema unei compuneri).

În desfășurarea primelor situații de învățare ce presupun discuții exploratorii, rolul învățătorului este decisiv, deoarece el este singurul care poate oferi un model de discuție cordială și constructivă. Inducerea acestui tip de comportament conversațional se poate realiza prin participarea învățătorului la activitatea fiecărei grupe și/sau prin simularea, înainte de activitate și în fața clasei, a unor conversații pozitive.

O modalitate de comunicare orală se realizează prin **lectura după imagini**, care pune un accent sporit pe analiza, descrierea și interpretarea datelor, a acțiunilor înfățișate în imagini. Are rolul de fixare și sistematizare a cunoștințelor elevilor, dobândite la alte activități didactice, fiind un mijloc eficient de a-i determina pe elevi să se exprime prin intermediul imaginilor dintr-un tablou sau dintr-un șir de tablouri (Marin, Niculcea, 2008, p. 47).

Câteva activități care au ca suport o imagine:

- activități de identificare: a se prezenta, a prezenta pe cineva, a ilustra etc.
- descriere: inventariere, clasificare, reformulare, rezumare, comparare, definiri de culori, etc.
- activități care presupun folosirea imaginației: situare în timp, spațiu, dialogare, observare, invenție etc.
- povestirea: a exprima idei, a convinge, a polemiza, a chestiona, a confrunta, a judeca, a critica etc. Algoritmul lecturii după imagini (Marin, Niculcea, 2008, p. 47).
- intuirea inițială, nereglată, a tabloului – elevii formulează enunțuri indicând ceea ce văd, fără a se urmări încă ordonarea logică a ideilor – este un brainstorming care favorizează emiterea unor păreri care vor trebui argumentate pe parcursul intuirii dirijate; profesorul lasă elevii să formuleze enunțuri despre elementele intuite;
- observarea dirijată a tabloului – planul întâi, mai apropiat, apoi planul al doilea, al treilea etc. Învățătorul are rolul de a dirija moderat acțiunea de intuire a tabloului, elevii fiind dirijați în a observa elementele de detaliu ale fiecărui plan;
- realizarea sintezelor parțiale după intuirea dirijată a fiecărui plan al tabloului și „culegerea” informațiilor oferite de elevi despre planul intuit, trecerea de la particular la general, de la analiza detaliată la construirea ansamblului;
- sinteza finală – ordonarea, cu ajutorul profesorului, a ideilor emise despre fiecare plan al tabloului, realizarea unei imagini globale, sintetizatoare, care să ajute elevii în formularea concluziilor;
- stabilirea titlului tabloului – profesorul îndeamnă elevii să utilizeze formulări sugestive, care contribuie la activizarea vocabularului, la dezvoltarea gândirii abstracte a elevilor.

Activitatea de **lectură după imagini** solicită gândirea, atenția, memoria, imaginația elevilor, dezvoltând și perfecționând limbajul acestora.

Jocul de rol este atractiv prin aspectul său ludic și eficient; ”este o metodă activă de predare-învățare-evaluare, o metodă compozită” (Goia, Drăgotoiu, 1995, p. 143), având o structură mixtă care cuprinde metode aparținând altor categorii, devenite acum procedee: explicația, instructajul, observarea, dezbaterile etc.

Prin folosirea metodei jocului de rol, învățătorul urmărește:

- formarea unor atitudini și comportamente în situații date;
- cultivarea sensibilității față de oameni și comportamentul acestora;
- formarea și dezvoltarea capacității de a rezolva situații-problemă;
- formarea spiritului de echipă;
- stimularea dialogului constructiv etc.

O activitate care se poate realiza prin joc de rol este consolidarea utilizării literelor I și L. Elevii sunt organizați în două echipe de câte șase. Șase elevii primesc cartonașe roz cu textele: *Daniel are opt creioane noi?*, *Monica e la noi?*, *Măriuca are caramellele moi?*, *Lică numără alune?*, *E mieul lui Luca?*, *Alina are o lăle?*, iar șase elevi cartonașe albastre cu textele: *Nu. El are opt carioci noi!*; *Nu. Monica e la Alina.*; *Nu. Măriuca are acuarele noi.*; *Nu. El numără lălele.*; *Nu. E al lui Lică.*; *Nu. Alina are gladiole.* Pe rând, câte un elev dintre cei care au primit cartonașe albastre citește textul, iar câte un elev din cealaltă echipă îi dă răspunsul care corespunde de pe cartonașul lui. Dacă un elev greșește, se continuă jocul cu altă pereche, până când se realizează toate asocierile corecte.

Dramatizarea este o metodă activă, care se bazează pe utilizarea mijloacelor și procedeelor artei dramatice, urmărește redarea cât mai fidelă și mai creativă a personajului interpretat. Este o metodă simulativă, care poate lua în activitatea didactică diverse forme: dramatizarea unor povestiri sau schițe, punerea în scenă a unor evenimente, procesul literar etc. Dramatizarea poate fi o alternativă la metoda jocului de rol, această metodă potrivindu-se jocului imaginativ practicat de către elevi și oferind, în același timp, ocazii de contextualizare a învățării. ”Prin activitatea de dramatizare, elevii pot înțelege modalitățile variate de comunicare ale artei dramatice. În clasele primare sunt valorificate, prin dramatizare, schițele și poveștile în care predomină dialogul, piesele de teatru pentru copii, majoritatea textelor dialogate din manualele școlare” (Pamfil, 2009, p. 258).

La clasa I, accentul a fost pus pe activitățile individuale și în grup, în scopuri imaginative, precum și pe acte de limbaj: descrierea, caracterizarea, exprimarea sentimentelor, a opiniei, rezumarea, schimbarea punctului de vedere. Aceste deprinderi sunt antrenate progresiv, în mai multe etape:

1. Rezumarea conținutului textului. Elevii citesc o lectură din manual, selectează ideile principale și înlănțuie lor, pentru a clarifica conținutul și linia sa principală.

2. Relatarea textului prin adăugarea de noi detalii. Este o etapă care stimulează elevii să-și folosească imaginația pentru lărgirea contextului inițial. Ei pot face o descriere mai detaliată a vestimentației personajului, de exemplu inventând culori, tipuri de țesătură, forme, desing, etc. Cel mai important lucru, la acest moment, este de a permite copiilor să intervină în poveste cu propriile lor idei.

3. Avansarea mai multor puncte de vedere și relatarea conținutului dintr-un alt punct de vedere (un alt final): Aceasta este activitatea pe care copiii o îndrăgesc cel mai mult. Reluarea conținutului poveștii dintr-un alt punct de vedere este o activitate mai rafinată de aprofundare a ficțiunii și de disciplinare a imaginației. În felul acesta elevii învață să inventeze povești paralele.

4. Descrierea personajelor și exprimarea stărilor afective. Activitatea are ca scop observarea și concentrarea atenției asupra personajelor (cum arată acestea și ce pot ele resimți în anumite circumstanțe). La început copii sunt puși să identifice personajul în funcție de o imagine dintr-o colecție de decupaje, înfățișând persoane de diferite vârste immortalizate în diferite situații și afișând o anumită dispoziție afectivă. Pentru a identifica și, apoi, a denumi sentimentele personajului, se va proceda la fel, copiii mimează o emoție, sau o recunosc pe un suport vizual mai ușor decât să o denumească direct. Pentru a acoperi spectrul larg al stărilor afective am venit în sprijinul copiilor enumerând cuvintele care le denumesc și cerându-le să le exprime non-verbal (prin mimă sensurile se dobândesc mai ușor). Pentru reprezentarea corporală a personajului, elevii pot arăta cum se mișcă acesta, cât de înalt este etc. Abia după mai multe exerciții de acest fel se poate trece la verbalizare, moment în care sunt căutate cele mai potrivite cuvinte și corectă înlănțuire de idei, pentru a da o imagine adecvată a personajului și a emoțiilor sale.

5. Pregătirea interpretării. Această etapă trebuie să aibă loc, în mod necesar, în grup. Acum copiii discută cum ar putea (și ar trebui) interpretat un personaj ales de ei sau de mine. Este responsabilitatea grupului de a decide cine este cel mai potrivit să interpreteze un anumit personaj, cum trebuie acesta să se miște, să se comporte, ce ton va adopta. Cu timpul, elevii câștigă autonomie, dar, la început, învățătorul trebuie să acorde mult sprijin pentru succesul acestei activități. Copiii trebuie ajutați să decidă asupra rolurilor pe care și le asumă, să li se explice ce trebuie să facă pentru a-l interpreta, cum să-și schimbe vocea, cum să se poziționeze față de auditoriu, etc.

6. Interpretare și evaluare. Fiecare grup își prezintă secvența în fața celorlalți. Elevii intră în mod natural în joc: cei ce interpretează „intră în pielea unor personaje”, ceilalți se vor comporta în mod spontan ca „public”, încercând să identifice rolurile și să decodifice mesajul. După interpretarea scenelor, se trece la evaluarea activității. Elevii își vor exprima în mod liber

păreră despre cine a fost cel mai bun, vor evidenția greșelile, vor face remarci asupra modului de interpretare a unui grup, în ansamblul său. Dincolo de opiniile critice și conștientizarea erorilor, această etapă va constitui o ocazie în plus pentru a stimula copiii să se exprime, să avanseze un punct de vedere personal, să se obișnuiască cu, și să accepte diferențele de păreri asupra unui și aceluiași fapt, să-și motiveze o alegere.

Metoda dramatizării se poate aplica după fiecare text studiat la clasă. Astfel, elevii își pot alege de acasă personajul, își pregătesc replicile, având posibilitatea de a veni cu ceva nou și interesant pentru colegi.

Jocul de rol și dramatizarea facilitează comunicarea intrapersonală și interpersonală, reflecția și comunicarea cu ceilalți, contribuie la realizarea unor situații autentice de comunicare, valorificând celelalte metode folosite – conversația, povestirea, prezentarea orală. Lectura orală este o activitate specifică învățământului primar, elevii, sub directă îndrumare a învățătorului, citesc cu voce tare un text literar/nonliterar sau chiar un text propriu.

O activitate pe care elevii o îndrăgesc este **povestirea**.

Povestirea învățătorului contribuie la dezvoltarea exprimării contextuale, la dezvoltarea operațiilor gândirii (analiza, sinteza, comparația, concretizarea sau individualizarea, abstractizarea, generalizarea), solicită memoria și imaginația elevilor.

Povestirile elevilor urmăresc dezvoltarea exprimării corecte, logice, expresive, fiind un bun exercițiu de dezvoltare a limbajului și a comunicării. Se cunosc mai multe forme (Pamfil, 2009, p. 238): povestirile elevilor după modelul profesorului; povestirile elevilor după un început dat; povestirile elevilor după un plan; povestirile elevilor după un șir de ilustrații; povestirile pe o temă dată.

Pentru clasa I, se pot realiza jocuri didactice cu structuri narative în concordanță cu temele lecțiilor din manual.

O astfel de activitate este **Continuă povestirea!** Elevilor li se citește un text neterminat. Apoi li se cere să repovestească narațiunea audiată, continuând povestirea după imaginația fiecăruia, alegând, de asemenea, un titlu potrivit. Un exemplu de text este „Ursulețul neascultător” în Carmen Iordăchescu, ”Să dezlegăm tainele textelor literare” (Iordăchescu, 1997, p. 45):

„A fost odată un ursuleț cam neascultător. El nesocotea tot ce îl învățau părinții săi: să nu se murdărească, să se poarte frumos, să nu se depărteze de casă.

Într-o zi, ursulețul a plecat de acasă cu gând să guste din miera aflată într-o scorbură de copac.”

Activitatea se desfășoară individual, fiecare elev pregătindu-și varianta imaginată, urmând ca învățătorul să aprecieze fiecare povestire creată să se poarte scurte discuții însoțite de aprecieri critice referitoare la comportamentul ursulețului și la lecția pe care acesta a primit-o.

Acest joc are ca scop dezvoltarea imaginației, a atitudinilor moral-etice și a exprimării corecte.

O altă activitate axată pe povestire este **Cine spune povestea?** Pornind de la textul mai multor lecturi, li se cere elevilor să povestească conținutul acestora dintr-un alt punct de vedere, din perspectiva unui alt personaj din povestire. Noul punct de vedere constituie o inovație în raport cu textul original, dar elevii trebuie să aibă în vedere posibilitățile perceptive ale celui ales să povestească. De exemplu, un punct de vedere „A” nu poate ști despre un anumit eveniment „B”, dacă nu a asistat la el sau nu a aflat despre el, ori despre un personaj „C”, dacă nu îl cunoaște. Astfel, pot povesti din perspectiva unuia dintre iezi din „Capra cu trei iezi” de Ion Creangă, sau a vulpii, din „Ursul păcălit de vulpe” de același autor etc.

Scopul activității este de a dezvolta imaginația, exprimarea orală și gândirea logică.

Metoda pălăriilor gânditoare (Ilie, 2008, p.183) Această metodă, propusă de Edward Bono, contribuie la stimularea creativității participanților, care sunt în situația de a interpreta diferite roluri în funcție de pălăria aleasă. Sunt individualizate șase pălării gânditoare, fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru. Membrii grupului își aleg pălăriile și interpretează un rol precis, așa cum consideră mai bine. Rolurile se pot inversa, participanții sunt liberi să spună ce gândesc, dar să fie în acord cu rolul pe care îl joacă.

Această metodă se poate utiliza la lecția **Sunetul „d” și litera „D” mare de tipar și de mână**, din unitatea de învățare **Ca un roi de fluturi albi**, la clasa I, în prima parte a lecției, de reactualizare a cunoștințelor. Elevii citesc în lanț și selectiv textul lecției ”La pădure”. Primii șase care citesc corect, au dreptul să își aleagă o pălărie, iar restul să își aleagă echipa din care vor face parte.

În continuare, elevilor li se explică faptul că: *pălăria albă* este a povestitorului, care va reda pe scurt conținutul textului; *pălăria roșie* este a celui care spune ce simte față de această poveste (bucuria de a merge la pădure cu tatăl); *pălăria neagră* reprezintă aspectele negative, neprevăzute (ce se poate întâmpla?); *pălăria galbenă* simbolizează gândirea pozitivă sau partea bună (Tudorel era bucuros); *pălăria verde* este cea a gânditorului, cel care oferă soluții (ce poate întâlni în pădure?), iar *pălăria albastră* îl va caracteriza pe copil și pe tată.

Drept recompensă pentru activitatea lor, elevii primesc câte un plic unde descoperă silabe pentru formarea unor noi cuvinte. Cuvintele compuse din silabe se vor nota pe tablă. Elevilor li se va cere să formeze propoziții cu aceste cuvinte, iar una dintre acestea va fi ”Nouă ne plac poveștile”.

Învățătoare îi anunță că, dacă le plac poveștile, în plicul ei se află un bilet pe care scrie: "Povestea literei D". Astfel se face trecerea spre predarea noii lecții.

Prin folosirea unor strategii activ-participative care să stimuleze actul comunicării și prin organizarea unor activități didactice atractive, învățătorul creează elevilor săi sentimente și emoții pozitive, le dă curajul de a-și exprima ideile, le oferă posibilitatea de a înțelege realitatea lumii înconjurătoare și de a căuta răspunsuri în multitudinea de cunoștințe deținute de fiecare.

Pentru facilitarea comunicării informațiilor, de la predare până la evaluare și obținerea feedback-ului, cadrul didactic folosește o serie de **mijloace didactice**. Prin mijloc didactic înțelegem totalitatea instrumentelor și materialelor special selectate, construite sau adaptate pedagogic la nivelul metodelor și procedeele didactice în vederea eficientizării predării-învățării-evaluării. Mijloacele didactice "au rolul de a stimula curiozitatea și interesul pentru cunoaștere și dezvoltă motivația elevilor pentru studiu, ajută la transmiterea informațiilor, formează reprezentările elevilor, îi ajută la însușirea de noi cunoștințe, la fixarea și sistematizarea acestora, exersează și dezvoltă operațiile gândirii, formează deprinderile intelectuale practice, raționalizează eforturile învățătorului și elevilor în activitatea de predare-învățare, cultivă capacitatea de receptare și apreciere a frumosului și apreciază progresul elevilor" (Ionescu și Chiș, 2001, p.162)

Cu cât metodologia de folosire a mijloacelor de învățământ va fi animată de spiritul didacticii moderne, care pune accent pe copil ca subiect al propriei dezvoltări, cu atât acestea vor fi mai eficiente în procesul educativ. "Pentru a fi eficiente mijloacele didactice trebuie folosite adecvat, folosindu-se potențialul lor didactic și corelate cu obiectivele și conținuturile instruirii, cu metodele și procedeele didactice și cu particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor. (Cucuș, 2006, p. 96-97)".

Folosirea mijloacelor didactice nu este un scop în sine, acestea sprijină desfășurarea activității didactice și realizarea obiectivelor instructiv - educative stabilite.

Cele mai multe mijloace didactice folosite în comunicarea orală sunt mijloacele audiovizuale: toate obiectele, instrumentele sau substitutele acestora care se adresează celor două simțuri: auzul și văzul.

Cel mai vechi și cel mai folosit mijloc didactic folosit în activitatea didactică este **tabla**, care este tot timpul la dispoziția elevilor și a învățătorului. Aceasta poate fi folosită atât ca suport de prezentare a unor planșe, hărți, grafice, scheme, diagrame, dar și pentru fixarea ideilor importante, pentru rezolvarea de exerciții și probleme sau realizarea unor sinteze sau recapitulări.

Atunci când scriem un mesaj pe tablă subliniem cele mai importante aspecte ale lecției care dublează îndemnul verbal, „Rețineți!” sau „Fiți atenți la această chestiune!”

O variantă modernă a tablei clasice este **flipchart-ul** care este un suport de hârtie de mari dimensiuni pe care mesajul didactic e înscris cu un marker. Un astfel de mijloc didactic este însă mai potrivit pentru spațiile restrânse (săli de seminar, de exemplu) sau în activitățile de învățare organizate cu grupuri mici, de aproximativ 10-12 persoane.

Un alt mijloc didactic utilizat frecvent în procesul de predare-învățare-evaluare este **manualul**, care îndeplinește funcția de informare, dar, care este în același timp un instrument complex ce contribuie la formarea deprinderilor de studiu independent.

Datorită importanței pe care manualele școlare o dețin în cadrul activităților educative, precum și datorită capacităților lor de a contribui la eficientizarea proceselor de predare/învățare, se manifestă o preocupare sporită pentru calitatea acestora, în acest sens profesorii fiind atrași să participe în mod direct la realizarea manualelor, care trebuie să reflecte schimbarea atitudinii educatorului față de elev și față de modul de formulare a cerințelor școlare.

Pentru susținerea unui anumit comentariu, pentru a ilustra o abstracțiune semnificativă în logica discursului școlar sau pentru a facilita prezentarea informațiilor de tip comparativ folosim **tabelele, planșele, graficele și modelele**.

Acestea trebuie să fie accesibile, clare și să se concentreze pe relevarea unor aspecte definite pentru a nu deveni obositoare, fiind știut faptul că în realizarea lor folosind contrastul de culoare (experiența a demonstrat că cele mai bune contraste se realizează prin combinații de *albastru, verde și roșu* sau *albastru, portocaliu și roșu*) au capacitatea de a menține atenția concentrată un timp mai îndelungat.

Ilustrațiile, fotografiile, picturile, desenele au rolul de conserva imaginea unor obiecte în mod fidel sau de a reproduce obiectele și fenomenele sub câteva aspecte esențiale. Cu ajutorul acestora sunt mai ușor reținute anumite cunoștințe, fiind capabile să declanșeze un conflict cognitiv prin impactul pe care îl creează.

Reproducerile de obiecte la altă scară, de obicei prin miniaturizare sau recurgându-se la simboluri (harta, globul pământesc) au ca scop de a face intuibile aspecte și caracteristici care, în mod normal, nu pot fi studiate direct datorită dimensiunilor lor, depărtării exagerate de observator sau datorită situării lor în zone care le fac inaccesibile din punct de vedere senzorial.

Schemele funcționale, spre deosebire de reproduceri, care pun în evidență aspecte statice, simulează și sugerează modul de producere a unor fenomene și evenimente, punându-se accent, după caz, pe cauze, pe efecte sau pe relația dintre acestea, în funcție de obiectivele urmărite în predare-învățare la un moment dat.

”Mijloacele statice sprijină analiza unui elementor unui întreg, stabilește asemănările și deosebirile dintre ele, le clasifică după diferite criterii, verbalizând cele percepute sprijină

problematizarea, gândirea divergentă, exersarea spiritului de observație și a spiritului critic”. (Ionescu și Chiș, 2001, p.173)

Un mijloc didactic care se bucură de mare succes în utilizările școlare, pentru capacitatea acestuia de a stimula funcțiile cognitive este **filmul didactic**. Imaginea și cuvântul, ideea și melodia se îmbină armonios în actul de comunicare în care sunt implicate deopotrivă canalele cognitive și afective având ca efect dezvoltarea unor atitudini favorabile studiului, stimularea și intensificarea intereselor epistemice ale elevilor, creșterea capacității de retenție a materialului învățat.

Folosirea filmului didactic face posibil ca un material abstract să devină comprehensibil prin lansarea, în același timp, a mai multor mesaje senzoriale (vizuale și auditive); creează posibilitatea redării unor fenomene în ritm lent pentru înțelegerea lor deplină; permite reproducerea unor procese și fenomene într-o manieră care atrage atenția elevilor asupra unor aspecte fundamentale, într-un mod plăcut, agreabil. (Ionescu și Chiș, 2001, p.171)

Pentru ca impactul materialului difuzat cu ajutorul filmului didactic să crească, este recomandabil ca, înainte de difuzarea filmului, profesorul să facă o scurtă introducere în care va atenționa elevii asupra aspectelor ce trebuie urmărite, consemnând el însuși pe tablă un plan de idei. De asemenea, după difuzarea filmului este utilă provocarea unor discuții pentru lămurirea completă a aspectelor supuse atenției elevilor.

Retroproiectorul este unul dintre cele mai cunoscute și folosite mijloace tehnice vizuale care are proprietatea de a proiecta pe un ecran înscrisuri redată pe o folie transparentă. Folia transparentă poate înlocui - la un moment dat - tabla, existând posibilitatea fixării, din mers, a unor idei care sunt proiectate, apoi, pe ecran. În general, retroproiectorul este considerat un mijloc didactic eficient, la îndemână, ușor de manipulat și puțin costisitor.

Calculatorul este, în prezent, cel mai complex mijloc didactic ce poate fi utilizat în procesul instructiv-educativ, apariția sa determinând revizuirea tuturor metodologiilor didactice și a unor parametri esențiali ai comportamentului profesional al educatorilor, în funcție de particularitățile acestui nou mijloc de învățământ în desfășurarea obișnuită a activităților școlare.

Posibilitățile de folosire a calculatorului în scopuri didactice sunt, practic, nelimitate și încă insuficient exploatate. Având conștiința faptului că acest mijloc didactic poate revoluționa tehnicile didactice, noul program de reformă declanșat în învățământul românesc prevede și integrarea întregului personal didactic în programe sistematice de abilitare în domeniul utilizării calculatorului în procesele de predare-învățare.

Calculatorul este un mijloc multifuncțional care cuprinde o înlănțuire de algoritmi, dar și de probleme de rezolvat, prezentate preponderent în formă verbală, dar și cu includerea unor aspecte intuitive.

Cu ajutorul calculatorului pot fi realizate activități care contribuie la creșterea eficienței activității didactice: materia se împarte în fragmente, până la nivelul de înțelegere al copiilor (mărimea acestor pași poate să difere în funcție de nivelul la care s-ar afla cei care învață); pentru a se putea merge mai departe, nu sunt îngăduite golurile de răspuns sau „săriturile” (de regulă fiecare răspuns se sprijină pe rezolvarea altora anterioare lui); după fiecare răspuns formulat învățătorul poate să confirme/ informeze elevul dacă poate sau nu să continue cu secvența următoare care are ca scop exersarea și formarea de abilități; antrenează structurile superioare ale intelectului, cum ar fi capacitatea de analiză și sinteză; furnizează cantități impresionante de informații, organizate și secvenționate pe arii de conținut.

Pentru ca programele de calculator să permită realizarea acestor sarcini sunt elaborate softuri educaționale adaptate particularităților de învățare specifice fiecărei discipline de învățământ.

”Utilizarea rațională a mijloacelor didactice duce la creșterea substanțială a eficacității activității didactice, eficacitate care depinde în mare măsură de modul în care sunt folosite de către profesor și de către elevi”. (Ionescu și Chiș, 2001, p.171)

În cadrul procesului instructiv-educativ, una dintre componentele succesului demersului este interacțiunea. Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup. (Ionescu și Chiș, 2001, p.148)

Învățând să colaboreze unii cu alții, elevii constată că scopurile personale ale fiecăruia pot fi realizate într-o muncă în echipă, că succesul grupului depinde de contribuția fiecărui membru al său. Astfel, elevii, din „singuratici care învață”, pot deveni „colegi care învață împreună”, care ating niveluri ale competenței academice în cadrul grupului și ca membri ai echipelor. Elevii trebuie învățați să gândească critic, creativ, constructiv, eficient.

Dezvoltarea competențelor de comunicare la elevii din ciclul primar reprezintă, în fapt, acele acțiuni, dirijate de către cadrul didactic, prin care se fundamentează capacitatea globală a celor instruiți de a manifesta abilități comunicative, care, vor evolua, apoi, pe tot parcursul vieții.

Actuala programă școlară propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev. La elevii mici (clasa pregătitoare – clasa a II-a) este necesară o abordare specifică educației timpurii bazată, în esență,

pe stimularea învățării prin joc, care să ofere în același timp o plajă largă de diferențiere a demersului didactic, în funcție de nivelul de achiziții variate ale elevilor.

CAPITOLUL III.

CERCETARE EDUCAȚIONALĂ PRIVIND VALORIFICAREA PLATFORMELOR DIGITALE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ALE ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR

III.1 Ipoteza și obiectivele cercetării.

Activitățile instructive-educative din învățământul primar din cadrul orelor de limba română sunt foarte importante și de aceea **scopul** acestei cercetări vizează valorificarea platformelor digitale în dezvoltarea competențelor de comunicare ale elevilor din ciclul primar

În acest sens, ne-am stabilit următoarea **ipoteză de lucru**: *dacă în cadrul orelor de Comunicare în limba română de la clasa a II-a se valorifică platforme digitale, atunci nivelul de dezvoltare a competențelor de comunicare orală se va îmbunătăți.*

Pentru verificarea acestei ipoteze, ne-am propus următoarele **obiective ale cercetării**:

O1: Proiectarea și desfășurarea unui demers didactic de tip online în predarea orelor de Comunicarea în limba română la clasa a II-a;

O2: Stabilirea relației dintre proiectarea offline și proiectarea online a conținuturilor de comunicare

O3: Identificarea celor mai potrivite platforme digitale ce pot fi valorificate la clasa a II-a din perspectiva dezvoltării competențelor de comunicare ale elevilor din clasa a II-a

Pentru operaționalizarea acestor obiective am realizat o cercetare de tip cvasiexperimental, cu rol formativ-ameliorativ. Cercetarea are un rol formativ deoarece s-au utilizat metode de predare offline și online pentru a dezvolta la elevii de clasa a II-a competențe de comunicare orală și scrisă, de receptarea a mesajelor orale și scrise. Cercetarea are un rol ameliorativ deoarece își propune să îmbunătățească nivelul de comunicare al elevilor de clasa a II-a.

III.2. Metodologia cercetării

III.2.1 Subiecți

Cercetarea s-a desfășurat în anul școlar 2021-2022. pe un eșantion de 10 subiecți, 5 fete și 5 băieți elevi în clasa a II-a de la Școala Gimnazială –Romanu, județul Brăila. Media vârstei elevilor este de 8 ani.

După modul cum învață elevii pot fi clasificați astfel:

- elevi care au calificative „FB” – 3

- elevi care au calificative „B” și „FB” - 3
- elevi care au calificative „S” și „B” – 3
- elevi care au calificative „I”-1

III.2.2. Metode de cercetare.

În vederea realizării obiectivelor propuse și în scopul verificării ipotezei cercetării am folosit următoarele metode:

a) Experimentul psihopedagogic care reprezintă ”metoda fundamentală de investigare în toate domeniile științifice” (Alec, S., 2005, 67), s-a desfășurat în forma naturală, în condiții obișnuite, respectând cele trei etape: etapa inițială, a intervenției factorului experimental, etapa aplicării lui și a înregistrării rezultatelor. Am folosit această metodă pentru a putea analiza tema propusă cercetării pe parcursul celor trei etape ale sale.

b) Observația constă în urmărirea activităților propuse așa cum se desfășoară ele în condiții naturale, acțiune de luat în considerare și înregistrare a comportamentelor unui subiect sau unui grup de subiecți fără a altera spontaneitatea lor. Observarea elevilor am realizat-o pe tot parcursul delurării etapei formative. Această observare a subiecților m-a ajutat să colectez o gamă variată de informații necesare interpretărilor și prelucrărilor într-o manieră cât mai relevantă. Acestea cuprind o serie de indicatori observaționali, aspecte concrete ale temei supuse cercetării. Observarea utilizată în cercetarea de față a avut misiunea de a facilita descoperirea problemelor, precizarea ipotezei și prefigurarea demersurilor cercetării.

c) Metoda analizei produselor activității a permis să analizez rezultatele muncii elevilor (fișe de lucru, desene etc.). Datele culese cu ajutorul acestei metode au fost analizate pentru a desprinde unele aprecieri și estimări asupra individualității copilului, comportamentului și caracterului moral.

Am utilizat această metodă pe tot parcursul programului formativ pentru a evalua în ce măsură și-au însușit elevii, cunoștințele. Produsele activității copiilor pe care le-am analizat au fost desenele, fișele de lucru individuale și colective și am evaluat corectitudinea rezolvării sarcinilor de lucru, participarea la activitățile de grup și individuale.

d) Metode de colectare, prelucrare și interpretare a datelor

Pentru prelucrarea datelor recoltate și de asemenea pentru interpretarea acestora, am folosit următoarele tehnici:

- Intocmirea tabelului de rezultate obținute după administrarea fiecărei probe;
- Reprezentări grafice întocmite pe baza rezultatelor și datelor obținute.

III.2.3. Măsurarea

III.2.3.1. Variabile

În cercetarea pe care am desfășurat-o am utilizat următoarele categorii de variabile:

a) variabila independentă:

➤ *demersul didactic de tip online la Comunicare în limba română*

b) variabila dependentă:

➤ *nivelul competențelor de comunicare orală ale elevilor de clasa a II-a*

III.2.3.2. Instrumente

Instrumentele de lucru folosite pe parcursul cercetării sunt: proba de evaluare inițială, proba de evaluare finală, fișe de observație, produsele activității.

a) Proba de evaluare inițială a fost aplicată în etapa preexperimentală la Comunicare în Limba română. Scopul a fost de a stabili nivelul competențelor de comunicare orală ale elevilor de clasa a II a existent în momentul începerii experimentului.

b) Proba de evaluare finală a avut ca scop constatarea progreselor la disciplina Comunicarea în Limba română. Scopul a fost de a stabili nivelul la care au ajuns cei 10 elevi după parcurgerea programului de activități.

c) Fișele de observație: elaborate cu scopul de a observa capacitatea elevilor de a emite/recepta mesaje orale corecte.

Indicatorii observaționali pe care i-am avut în vedere au fost:

Indicatori observaționali:

I1- capacitatea de exprimare orală corectă

I2- receptarea corectă a mesajelor orale

I3- emiterea corectă a mesajelor

III.3. Procedura

Utilizarea în condiții optime a experimentului psihopedagogic presupune respectarea următoarelor etape:

- **etapa inițială** (pretest) s-a realizat în luna noiembrie 2021, anul școlar 2021- 2022 și a constat în aplicarea unei probe de evaluare inițială, orală pentru a măsura nivelul competențelor de comunicare orală ale elevilor de clasa a II a.

- **etapa formativă (experimentală)** s-a derulat pe parcursul semestrului I și al II-lea (perioada noiembrie 2021 – mai 2022) și a constat în desfășurarea unor activități instructiv-educative în care am utilizat un *demers didactic de tip fizic și online la Comunicare în limba română* care valorifică și dezvoltă cunoștințele la limba română, activități incluse în programul

formativ,, **Învățăm să comunicăm** ”. Tot în această etapă a cercetării am realizat și observația sistematică a elevilor, cu ajutorul indicatorilor observaționali.

- *etapa finală(posttest)* s-a delurat în luna mai 2022 și a constat în aplicarea unei probe de evaluare finală, orală pentru a măsura nivelul competențelor de comunicare orală ale elevilor de clasa a II a, după parcurgerea programului formativ.

III.4. Analiza și interpretarea rezultatelor

Reamintim faptul că în cercetarea noastră am pornit de la ipoteza conform căreia ***dacă în cadrul orelor de Comunicare în limba română de la clasa a II-a se valorifică platforme digitale, atunci nivelul de dezvoltare a competențelor de comunicare se va îmbunătăți.***

Prezint în cele ce urmează demersul investigativ, precum și rezultatele obținute în fiecare etapă a cercetării.

ETAPA INIȚIALĂ (PRETEST)

Pentru a cunoaște nivelul inițial al competențelor de comunicare orală ale elevilor de clasa a II a la disciplina Comunicare în Limba română, am aplicat subiecților o probă de evaluare inițială. Proba de evaluare inițială a fost aplicată individual, pentru fiecare subiect din cei 10 testați. Conținutul probei de evaluare inițială este prezentat în cele ce urmează.

Probă de evaluare inițială

Data: decembrie 2021

Clasa: a II a

Disciplina: Comunicare în limba română

Competențe generale:

Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare;

Competențe specifice:

2.1. Formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare;

Obiective operaționale:

O1: să desprindă informațiile esențiale din text, formulând oral răspunsuri la întrebări;

O2: să alcătuiască propoziții folosind cuvintele date;

O3: să respecte convențiile limbajului oral în citirea enunțurilor solicitate;

O4: să exprime propria părere referitoare la personajul ales;

ITEMI:

I. Citește textul de mai jos cu atenție, pentru a rezolva cerințele:

Greierele și furnica

adaptare după Esop

Într-o zi de vară, greierele cânta plin de voieșie. Chiar atunci, trecu o furnică chinându-se să ducă acasă un bob de grâu.

- *Vino să te distrezi cu mine și să stăm de vorbă, spuse greierele!*
- *Adun mâncare pentru iarnă, răspunse furnica. Și te sfătuiesc să faci și tu la fel!*
- *De ce să îmi fac griji? zise greierele. Acum este destulă hrană și băutură.*

Furnica plecă și continuă să muncească, să adune mâncare și să o ducă acasă.

Sosi iarna. Greierele nu strânsese nimic de mâncare și se uita, flămând, la furnică. Aceasta mânca din grâul adunat în timpul verii. Abia atunci își dădu seama greierele că întotdeauna este bine să pui ceva deoparte pentru vremurile grele.

1. Răspunde la următoarele întrebări:
 - a) Care este titlul textului citit?
 - b) Ce i-a spus greierele furnicii?
 - c) De ce nu a vrut furnica să se oprească?
 - d) Ce l-a sfătuit furnica pe iepure?
2. Alcătuieste enunțuri cu cuvintele: sfătuiesc, voieșie și flămând.
3. Selectează din textul de mai sus enunțurile din care aflăm răspunsul furnicii.
4. Care dintre cei doi crezi că a procedat corect? De ce? (Explică alegerea ta.)

DESCRIPTORI DE PERFORMANȚĂ

Itemul	Calificativul			
	FB	B	S	I
I.1a	Răspunde la întrebare, respectând exprimarea corectă	Răspunde corect la întrebare, având 1-2 greșeli de exprimare	Răspunde corect la întrebare, având 3-4 greșeli de exprimare	Nu răspunde corect la întrebare
I.1.b	Răspunde corect la întrebare,	Răspunde corect la întrebare, având	Răspunde corect la întrebare,	Nu răspunde corect la întrebare

	respectând exprimarea corectă	1-2 greșeli de exprimare	având 3-4 greșeli de exprimare	
I.1.c	Răspunde corect la intrebare, respectând exprimarea corectă	Răspunde corect la intrebare, având 1-2 greșeli de exprimare	Răspunde corect la intrebare, având 3-4 greșeli de exprimare	Nu răspunde corect la întrebare
I.1.d	Răspunde corect la intrebare, respectând exprimarea corectă	Răspunde corect la intrebare, având 1-2 greșeli de exprimare	Răspunde corect la intrebare, având 3-4 greșeli de exprimare	Nu răspunde corect la întrebare
I.2	Alcătuiește corect 3 propoziții orale, folosind cuvintele în contexte potrivite,	Alcătuiește corect 2 propoziții orale, folosind cuvintele în contexte potrivite, având 1- 2 greșeli de exprimare	Alcătuiește corect 1 propoziție, folosind cuvintele în contexte potrivite, având cel puțin 3 greșeli de exprimare	Alcătuiește o propoziție, folosind cuvântul în context potrivit, având greșeli de exprimare
I.3	Citește corect, expresiv, fluent, enunțurile solicitate	Citește parțial corect, expresiv, fluent enunțurile solicitate	Citește parțial textul, nerespectând convențiile limbajului oral	Nu identifică enunțurile solicitate
I.4	Formulează o opinie clară, argumentând alegerea făcută,	Formulează o opinie clară, argumentând alegerea făcută, având 1-2 greșeli de exprimare orală	formulează o opinie clară, fără să argumenteze alegerea făcută.	Formulează un răspuns necorespunzător cerinței sau nu formulează un răspuns.

În tabelul de mai jos sunt centralizate rezultatele obținute la proba de evaluare inițială la disciplina Comunicare în limba română:

Tabelul 1. Rezultatele obținute la proba de evaluare inițială la disciplina Comunicare în Limba română

Subiecți	FB	B	S	I
N = 10	3	3	3	1
%	30,00 %	30,00%	30,00%	10,00%

În graficul de mai jos sunt trecute procentele înregistrate la proba de evaluare inițială la disciplina Comunicare în limba română:

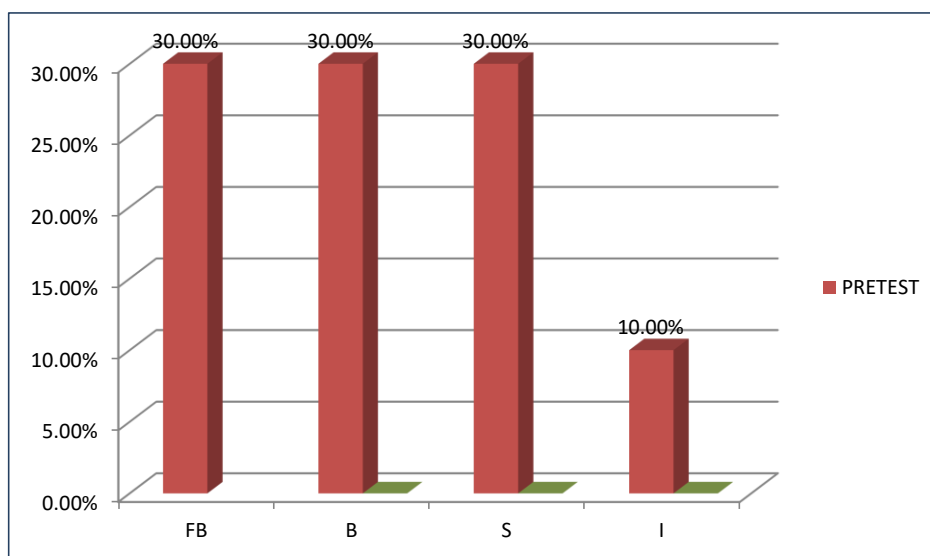

Fig. 1. Reprezentarea grafică a rezultatelor obținute la proba de evaluare inițială la Comunicare în limba română

În urma evaluării inițiale, am constatat următoarele:

Elevii au întâmpinat dificultăți în alcătuirea enunțurilor cu sensuri diferite ale cuvântului dat, nu au folosit corect niciun sens al cuvântului. Un elev nu a rezolvat niciun item deoarece nu și-a însușit deprinderile necesare în clasa I (din cauza frecvenței reduse la cursuri).

ETAPA FORMATIVĂ (CVASIEXPERIMENTALĂ)

Această etapă s-a desfășurat în perioada decembrie 2021 – aprilie 2022 și a constat în

implementarea programului de activități didactice în mediul online cu rolul de achiziții în contextul dat, la disciplina Comunicare în limba română, denumit, „**Învățăm să comunicăm**”.

În continuare, voi încerca să demonstrez impactul utilizării platformelor digitale asupra însușirii corecte a normelor limbii române. Prin promovarea acestei abordări inovative, am încercat să sporesc eficiența lecțiilor prin angajarea motivației intrinseci a tuturor elevilor.

În mod concret, în cadrul procesului instructiv- educativ, am desfășurat un program de predare a cunoștințelor la disciplina Comunicare în limba română, prin proiectarea și experimentarea unui ansamblu de activități online în diferite momente ale activităților instructiv-educative propuse.

Obiective propuse:

- O1. Stimularea interesului și a motivației elevilor pentru însușirea corectă a limbii române;
- O2. Ridicarea gradului de dezvoltare a exprimării orale ale elevilor de clasa a II a;
- O3. Dezvoltarea interesului și a curiozității de a explora mediul înconjurător;
- O4. Dezvoltarea gradului de imaginație creatoare a elevilor de clasa a II a la disciplina Comunicare în limba română;
- O5. Valorificarea platformelor digitale în cadrul orelor de Comunicare în limba română în mediul online;

Activități desfășurate:

Nr. crt.	Data	Tema aplicată	Scopul:	Mod de realizare	Platforma online utilizată
1	Nov. 2021	„ Prințesa La și prințul L-a ”	Dezvoltarea capacității de înțelegere, însușire și aplicare a regulilor de utilizarea corectă a cuvintelor „la” și „l-a” în contexte diferite.	Activitate integrată	https://www.storyjumper.com/book/read/90471185/5f958c78a9945 https://wordwall.net/ro/resource/5823222 https://wordwall.net/ro/resource/5828391
2	Dec.202	„ Vin sărbătorile! ”	Formarea deprinderii de	Activitate integrată	platforma Zoom

	1		exprimare corectă		
3	Dec. 2021	Textul narativ	Dezvoltarea și activizarea vocabularului	Activitate integrată	platforma Zoom https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20II-a/Comunicare%20in%20limba%20romana/EDP/index.html#p=100 https://www.youtube.com/watch?v=9152_GZo3Uo
4	Ian. 2022	Ortogramele sa și s-a	Utilizarea corectă a ortogramelor în comunicarea orală	Activitate integrată	https://voxvalachorum.ro/joc-ortograme/
5	Ian. 2022	Prietenia - cuvinte cu sens opus	Formarea deprinderilor de utilizare în comunicare a cuvintelor cu sens opus	Activitate integrată	ZOOM https://learningapps.org/17484660 https://www.youtube.com/watch?v=sTsV620QSp0 Screencast-O-Matic.com
6	Febr. 2022	„Farmecul iernii”	Receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute	Activitate integrată	https://www.youtube.com/watch?v=0bimZz_OmOc). https://www.youtube.com/watch?v=HeN2vtXpXVI
7	Martie 2022	„Crăiasa Zăpezii”	Receptarea de mesaje orale, în	Activitate integrată	https://www.youtube.com/watch?v=0

			contexte de comunicare cunoscute		bimZz_OmOc https://www.youtube.com/watch?v=HeN2vtXpXVI
8	Martie 2022	„Vreau să trăiesc printre stele”(1)	Receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute	Activitate integrată	https://wordwall.net/ro/resource/7125177/vreau-s%c4%83-tr%c4%83iesc-printre-stele-potrive%c8%99te-cuvintele-cu-acela%c8%99i https://wordwall.net/ro/resource/7124443/vreau-s%c4%83-tr%c4%83iesc-printre-stele
9	Aprilie 2022	„Vreau să trăiesc printre stele”(1I)	Receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute	Activitate integrată	https://www.liveworksheets.com/1-fj1543362tn https://www.youtube.com/watch?v=LFoBsqNaTWA
10	Mai 2022	România, țara mea	Consolidarea deprinderilor de a folosi cuvintele conștient și corect în comunicarea orală, sesizarea structurilor	Activitate integrată	https://voxvalachorum.ro/joc-alcatuieste-propozitii-cu-cuvintele-date/

			gramaticale corecte și incorecte, integrarea adecvată în exprimare a elementelor de construcție a comunicării studiate.		
--	--	--	---	--	--

Descrierea activităților propriu- zise:

Activitatea nr.1: „Prințesa La și prințul L-a”,

Scopul: Dezvoltarea capacității de înțelegere, însușire și aplicare a regulilor de utilizarea corectă a cuvintelor „la” și „l-a” în contexte diferite.

Obiective:

O.2. – să înlocuiască cuvântul „la” cu diferite cuvinte cu scopul de a formula regulile de utilizare corectă a cuvintelor „la” și „l-a” ;

O.3. – să completeze propoziții lacunare, folosind forma corectă a celor două variante;

O.4. – să recunoască forma corectă a cuvintelor „la” și „l-a” în contexte diferite ;

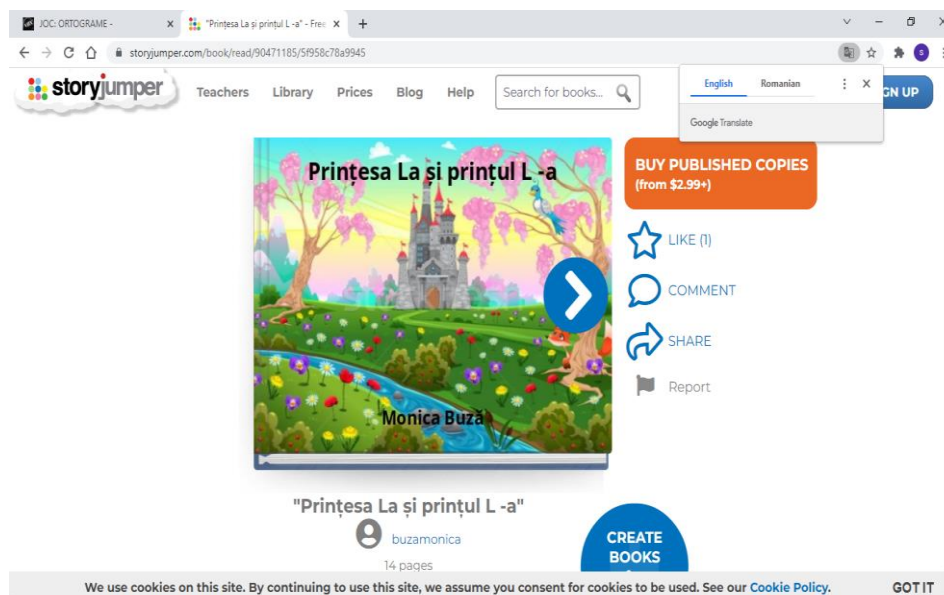
O.5. – să utilizeze corect în exprimarea orală (enunțuri, texte) cuvintele „la” și „l-a” ;

O.6. –să recunoască trăsăturile anumitor personaje din text, insistând pe acele valori umane care stau la baza relațiilor cu ceilalți semeni.

Descrierea activității:

Am salutat elevii, apoi am partajat ecranul, invitându-i în lumea basmelor prin citirea unei povestioare intitulată „Prințesa La și prințul L-a”, poveste realizată pe Aplicația Story Jumper.

<https://www.storyjumper.com/book/read/90471185/5f958c78a9945>

Pentru activitatea sincron, s-a lucrat pe Platforma Zoom, s-a partajat ecranul și s-a proiectat filmulețul, întrerupându-l din când în când pentru a da unele explicații și a scoate în evidență calitățile celor două personaje principale.

Datorită faptului că cei doi copii erau cuminți, ascultători, buni la învățătură, iubeau animalele și arta, erau veseli, sociabili, glumeți, ajutau colegii care erau la greu, aceștia au devenit cei mai iubiți și îndrăgiți elevi de către toți copiii. E bine să împrumutăm și noi aceste însușiri pozitive pentru a conviețui în înțelegere și armonie cu colegii.

Am atras atenția elevilor să observe cuvintele scrise cu culoarea roșie : „la” și „l-a”, cuvinte care se pronunță la fel, dar se scriu diferit.

Anunțarea temei:., **Utilizarea corectă a cuvintelor „la” și „l-a”** și obiectivele lecției, precizând elevilor că astăzi vor învăța:

- Să completeze propoziții lacunare, folosind forma corectă a celor două variante;
- Să recunoască forma corectă a cuvintelor „la” și „l-a” în contexte diferite ;
- Să alcătuiască enunțuri folosind cuvântul „la” și ortograma „l-a” ;
- Să utilizeze corect în exprimarea orală cuvintele „la” și „l-a”;

Am dat exemple elevilor de mai multe enunțuri din povestea prezentată care conțin cuvântul „la” și am solicitat ca aceștia să identifice sensul acestui cuvânt.

► *Prințesa **La** cânta minunat oriunde*

*se afla: **la** castel, **la** munte, **la** mare : **la, la, la!***

► *Cel mai mult îi plăcea să cânte nota*

la.

- ▶ *Bunicii abia o așteptau la ei să o
asculte la umbra salciei de la marginea lacului cu nuferi.*
- ▶ *De ziua lui a primit un câine de la
unchiul său.*
- ▶ *La școală erau foarte buni la
învățătură, ajutau colegii când erau la greu.*

Am exemplificat în propoziții și a doua variantă a cuvintelor „l-a” și am solicitat elevilor să înlocuiască și de această dată aceste cuvinte cu sensurile mai susmenționate:

- ▶ *De cum l-a văzut, l-a îngrijit, l-a
alintat, l-a iubit ca pe propriul său frate.*
- ▶ *Într-o zi, prințul l-a pierdut pe
Toto, câinele său.*
- ▶ *L-a căutat peste tot, dar nu l-a
găsit.*
- ▶ *Acest lucru l-a întristat mult.*
- ▶ *Spre seară l-a găsit dormind.*

Elevii au formulat următoarea regulă:

„L-a” se scrie cu cratimă sau liniuță de unire când sunt două cuvinte diferite care se rostesc într-o singură silabă.

Am exemplificat mai multe situații de scriere corectă a cuvintelor „la” și „l-a”, solicitând elevilor să sesizeze faptul că după cuvântul „la” urmează, în general, o ființă sau un lucru, iar după cuvintele „l-a” urmează o acțiune.

l-a pierdut **la** munte (către)

l-a găsit **la** bunici (spre)

Am invitat elevii pe tărâmul Zânei Toamna și le-am propus să unească cu ajutorul săgeților cuvintele care se potrivesc de pe frunzulițe pentru a forma propoziții.

Am invitat elevii să călătorim în junglă și le-am propus să joace joculețul „Cuvântul lipsă”, creat pe Aplicația Wordwall, prin care elevii trebuiau să completeze propoziții lacunare, folosind forma corectă a celor două variante de scriere.

<https://wordwall.net/ro/resource/5823222>

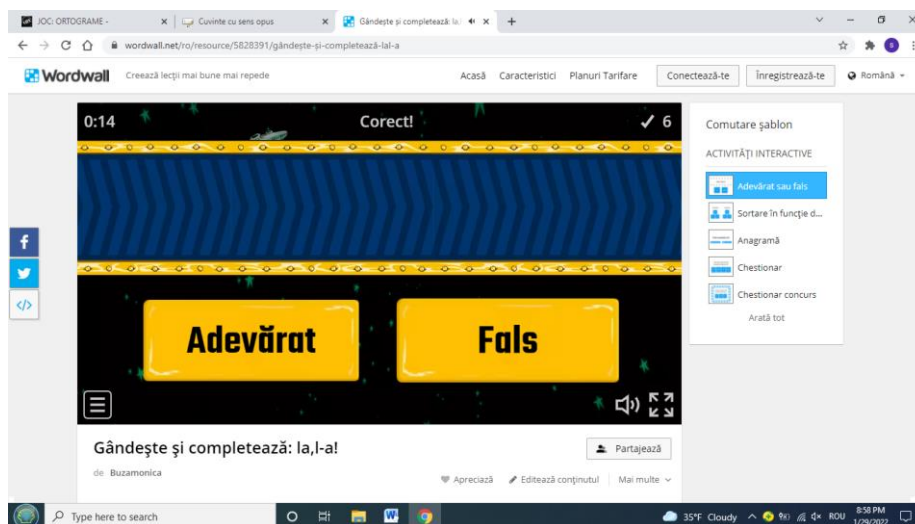

Am învățat împreună să recunoaștem forma corectă a cuvintelor „la” și „l-a” în contexte diferite și să eliminăm varianta greșită:

- Ioana la/l-a zărit pe Andrei la/l-a balcon.
- Vântul la/l-a doborât la/l-a pământ.
- La/l-a așteptat la/l-a gară, apoi la/l-a condus la/l-a hotel.
- Bunica sa la/l-a ajutat la/l-a treabă.
- La/l-a școală la/l-a întâlnit pe hol.
- Când la/l-a văzut, la/l-a îmbrățișat, la/l-a sărutat și la/l-a invitat la/l-a bunicul său.

Am invitat elevii în spațiu să jucăm un joculeț interactiv „Adevărat sau fals”, creat pe aplicația Wordwall, prin care elevii trebuiau să identifice cele două variante de scriere a cuvintelor „la” și „l-a”.

<https://wordwall.net/ro/resource/5828391>

M-am adresat elevilor:,, Din nou vom călători pe meleagurile Zânei Toamna și vă solicit să alcătuiți propoziții despre toamnă în care să folosiți cuvintele date care conțin și cele două variate de scriere a cuvintelor „la” și „l-a”.

1. Zâna Toamna [l-a înveșmântat](#) pe micul copăcel cu o maramă de culoarea focului.
2. În grădină [la bunici](#) poți savura mere roșii ca bujorii, pere rupte din discul soarelui de vară, struguri dulci și zemoși, gutui cu puf galben ca de pui, nuci cu cămăși lemnoase.
3. [La pădure](#), peisajul pastelat al toamnei îți farmecă văzul, de la galbenul palid până la nuanțele castanii ale frunzelor zdrențuite de ploi și arse de vânt.
4. Soarele sleit de puteri [l-a însoțit](#) pe norișorul cenușiu, încărcat de stropi reci, până la tărâmul Zânei bogate în culori – Toamna.

Recomandare pentru activitate asincron:

Am explicat elevilor că scrierea corectă a acestor cuvinte nou învățate astăzi este foarte importantă pentru utilizarea lor în crearea de texte scrise imaginare. Le-am recomandat să creeze un text oral cu titlul „**La brutărie**”, conform imaginii prezentate, în care să folosească cuvântul „ia” și ortograma „i-a”.

Activitatea nr.2: Vin sărbătorile!”

Recapitulare: Semne de punctuație

Scop: formarea deprinderii de scriere corectă

Obiective:

- O1:** Să citească corect, cu intonație, enunțurile date;
- O2:** Să enumere semnele de punctuație, numind situațiile în care fiecare poate fi folosit;
- O3:** Să completeze spațiile goale cu semnele de punctuație corecte;
- O4:** Să alcătuiască propoziții variate, respectând cerințele date;

Descrierea activității:

Conectarea elevilor și a profesorului pe platforma Zoom. Am trimis elevilor ghidul pentru utilizarea Zoom cu 4 pași de respectat:

1. *Asigurați-vă că sunteți pe modul „mut” atunci când **nu** vorbiți.*
2. *Fiți voi înșivă și respectați-i pe ceilalți.*
3. *Puneți întrebări folosind chat-ul.*

Configurați un spațiu intenționat unde se va desfășura ora.

S-au pregătit materialele necesare desfășurării activității online, verificându-se imaginea și sunetul fiecărui participant

Am partajat ecranul, astfel încât elevii să poată vedea fișa de lucru;

Copiii au citit textul de la exercițiul 1, apoi le-am pus o serie de întrebări:

-Ce exprimă enunțurile acestui text?

-Ce ne arată că este vorba despre o întrebare?

-Ce semne de punctuație mai observați în aceste propoziții?

Am anunțat tema, am partajat ecranul astfel încât elevii să poată vedea și scriu într-un document word data și titlul, iar copiii au scris în caiete.

S-au lucrat, pe rând, exercițiile 2 și 3 din fișa de lucru.

Fiecare elev a participat la lecție, transformând propozițiile constatative în propoziții exclamative și explicând rolul pe care-l au semnele de punctuație.

Am scris în word și am partajat ecranul, astfel încât elevii să poată vedea și corecta, acolo unde este cazul.

Am propus copiilor jocul „Hrănește animăluțul”:

Etape de lucru :

- partajare ecran, afișare imagini cu animale

Sarcina de lucru: fiecare copil a ales un animal pe care a dorit să-l hrănească..

Elevii au rezolvat sarcinile de lucru, respectând regulile jocului:

- Pentru fiecare răspuns corect, animăluțul va avansa o casetă;
- Fiecare poate primi ajutor de la colegi dacă este în impas, dar nu avansează ;
- Cei care vorbesc neîntrebați, vor fi mutați cu o casetă în spate, ca pedeapsă;

Am scris exercițiile în documentul word, partajând ecranul și, la fiecare răspuns corect, am mutat animalul cu o casetă în față

S-a făcut „bilanțul” animalelor care ajung la bolul cu mâncare, iar „stăpânii” lor au primit aprecieri.

Pentru a verifica, elevii au trimis pe grupul clasei poze cu ceea ce au scris pe caiete.

Activitatea nr.3: Textul narativ

Scop: dezvoltarea și activizarea vocabularului

Obiective: - să completeze un rebus cu tema „Buburuza”

- Să citească textul propus conștient, expresiv
- Să utilizeze cuvintele în context noi
- Să povestească pe scurt conținutul textului

Descrierea activității.

S-a completat un rebus în care s-a descoperit pe verticală cuvântul „BUBURUZA”. S-a dat share la tabla online, iar elevii au completat rebusul, fiind numiți de către profesor. Pentru completarea rebusului copiii trebuia să soluționeze opt întrebări și propoziții lacunare.

S-a anunțat titlul lecției. „Buburuza”, după Eugen Jianu

Am scris titlul lecției pe tabla online.

S-au enunțat obiectivele lecției pe înțelesul copiilor.

Trezirea interesului elevilor pentru citirea textului s-a realizat prin câteva imagini cu buburuze.

S-a proiectat – share- manualul digital

<https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20II->

[a/Comunicare%20in%20limba%20romana/EDP/index.html#p=100](https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20II-a/Comunicare%20in%20limba%20romana/EDP/index.html#p=100), urmată de citirea textului de către elevi.

S-a menționat, oral, titlul textului, autorul, numărul de fragmente, alineate.

Verificarea citirii conștiente a elevilor s-a realizat prin întrebări, afișate la tablă.

Unde? De ce?

S-a menționat, oral apoi în scris titlul textului, autorul, numărul fragmente, alineate.

1. Cine a ieșit din crăpăturile scoarței unui copac?
2. Când s-au întors păsările călătoare?
3. De ce s-a întristat buburuza?

4. Unde s-a așezat buburuza?

5. Ce a spus copilul despre buburuză

Citirea – model s-a realizat de către mine.

S-a exersat actul citirii.

S-au explicat cuvintele și expresiile și s-au alcătuit enunțuri orale cu acestea.

S-a solicitat elevilor să citească și să rețină pe caiete enunțurile în care întâlnesc expresiile:
primăvara veselă, frunza cea crudă și lucioasă, buburuza mică și draguță.

În finalul activității elevii au audiat cântecul „Buburuza”.

https://www.youtube.com/watch?v=9152_GZo3Uo

Activitatea nr.4: „sa” sau „s-a”

Pentru crearea unui climat afectiv pozitiv elevii au primit pe platforma de comunicare (Classroom) câte un bilet, pe care e scris *Îmi place limba română pentru că...*, bilet pe care a trebuit să-l completeze. După completare, fiecare elev a citit ceea ce a scris pe bilet. Astfel s-a obținut o stare de bine.

După ce le-am amintit elevilor despre importanța utilizării corecte a limbii române în diverse situații de viață, insistând asupra importanței formării competenței de scriere corectă și caligrafică, i-am informat care sunt obiectivele urmărite, prezentându-le acestora într-o manieră accesibilă.

Elevilor le-a fost comunicat faptul că urmează să efectueze diferite tipuri de exerciții (aplicând regulile studiate), prin intermediul cărora își vor consolida cunoștințele însușite despre scrierea cuvintelor **sa** și **s-a**.

1. Am prezentat elevilor propozițiile scrise pe tablă:

*Marius și sora **sa** au construit un om de zăpadă.*

*Marius **s-a** întors de la zăpadă.*

2. Am solicitat elevilor să fie atenți la citirea propozițiilor și să le observe cu atenție și să descopere două cuvinte care s-au pronunțat la fel dar s-au scris diferit.

3. În continuarea a avut loc o scurtă conversație referitoare la scrierea corectă a cuvintelor **sa** și **s-a**:

✓ **Care sunt regulile de scriere a cuvintelor sa și s-a:**

- Se scrie **sa** când poate fi înlocuit cu unul dintre cuvintele **ei** sau **lui**.

- Exemplificare: “ jucăria sa, geanta sa, etc”.

Am numit doi elevi pentru a da alte exemple asemănătoare.

- Se scrie **s-a** când nu poate fi înlocuit cu unul dintre cuvintele **ei** sau **lui**.

- **S-a** sunt două cuvinte care se rostesc împreună și trebuie scrise împreună, dar cu cratimă.

✓ **Ce este cratima:**

- Cratima este semnul grafic care leagă două sau mai multe cuvinte care se rostesc împreună.

De exemplu: „s-a gândit, s-a jucat”.

✓ **În ce situații mai este folosită cratima:**

- Ea se mai folosește pentru despărțirea cuvintelor în silabe.

✓ **Cum se mai numește cratima:**

- Cratima se mai numește și liniuță de unire.

4. După ce am enunțat regulile scrierii corecte a cuvintelor sa și s-a, s-a rezolvat fișa de lucru. Eu am lucrat la tablă, iar elevii pe fișe:

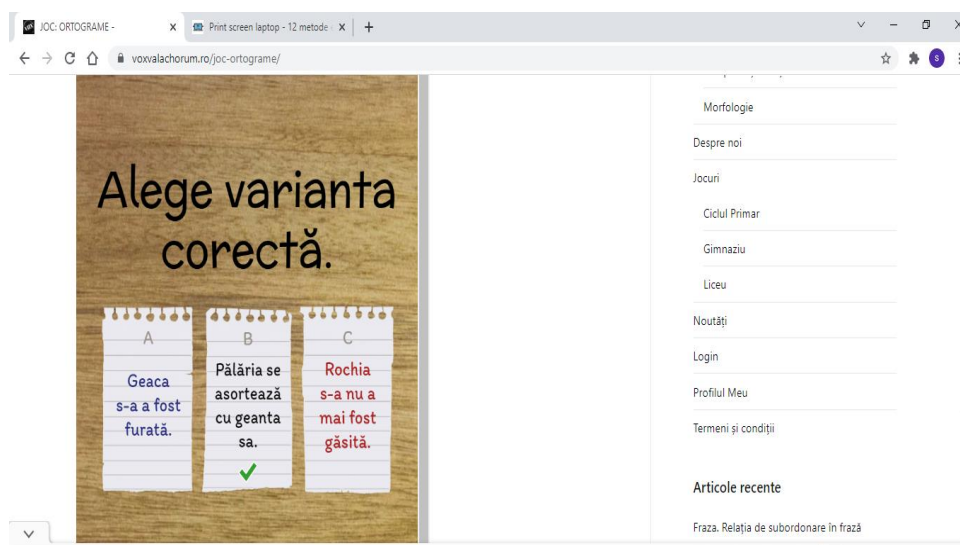
S-a citit un scurt text și am adresat elevilor câteva întrebări referitoare la conținut.

Apoi am lipit planșa cu textul citit, iar elevii au observat prezența unor spații ce trebuie completate

Joc didactic „Jocul ortogramelor”

<https://voxvalachorum.ro/joc-ortograme/>

Descrierea jocului: Elevii au dat „CLICK” pe varianta corectă dintr-un set de variante de propoziții care conțineau propoziții cu ortograma „s-a”

Am făcut aprecieri verbale globale și individuale asupra modului de desfășurare a activității, precum și asupra modului de implicare al elevilor la lecție.

Activitatea nr.5: „Prietenia”-cuvinte cu sens opus

Scopul lecției: Formarea deprinderilor de utilizare în comunicare a cuvintelor cu sens opus

Obiective operaționale :

O1 – să completeze enunțuri lacunare cu informații din textul studiat “Cel mai bun prieten”, după Victor Sivetidis;

O2 – să recunoască perechile de cuvinte cu sens opus;

- O3 – să identifice sensul opus al unor cuvinte;
- O4 – să alcătuiască enunțuri cu sensuri opuse ale unor cuvinte date;
- O5 – să completeze enunțuri lacunare pentru reconstituirea unor proverbe;

Întâlnirea are loc pe Zoom. S-a partajat ecranul, ne-am salutat și am propus elevilor să identifice textul căruia aparține imaginea de pe ecran.

Apoi am propus elevilor să rezolve rebusul care are ca cerințe completarea unor enunțuri cu informații din textul „Cel mai bun prieten”, după Victor Sivetidis.

Am prezentat soluțiile rebusului după rezolvarea acestuia de către elevi.

S-a analizat mesajul transmis de următorul enunț:

„Munca este cel mai bun **prieten**, iar lenea cel mai aprig **dușman** al omului.”

Le-am comunicat elevilor: „Astăzi, dragi elevi, vom învăța despre **cuvinte cu sens opus**. Astfel, pe parcursul activității vom încerca:

- Să recunoaștem perechile de cuvinte cu sens opus;
 - Să identificăm sensul opus al unor cuvinte;
 - Să completăm enunțuri lacunare ;
- Să alcătuim enunțuri cu sensuri opuse ale unor cuvinte date;”

Precizări reținute pe tabla online:

1. Cuvintele au mai multe înțelesuri;
2. **Cuvintele cu înțeles opus** pot ajuta la compararea obiectelor. Aceste cuvinte îmbogățesc exprimarea.

Am propus elevilor următoarele sarcini pentru exersarea utilizării în comunicare a cuvintelor cu sens opus:

1. *Observă următoarele imagini și scrie perechi de cuvinte cu sens opus.*

2. Realizează corespondența între cuvintele cu sens opus:

- înghețat -sănătos
- bolnav -corect
- întuneric -dezghețat
- greșit -cobori
- urci -lumină
- fierbinte -rece
- deschis -gol
- tinerețe -închis
- plin -bătrânețe

3. Alcătuiește enunțuri cu sensul opus al cuvintelor date:

- curajos
- adevăr
- târziu
- aproape

4. Rescrie textul înlocuind cuvintele subliniate cu altele cu sens opus:

Pentru concursul anunțat, Alin a muncit puțin. El a luat o notă mică și a pierdut concursul. Colegii l-au descurajat. Era tare necăjit!

5. Completează proverbele folosind cuvinte cu înțeles opus celor subliniate:

Gălăgie multă, treabă ...

Banii se câștigă greu, dar se cheltuie ...

Cel sătul nu-l înțelege pe cel ...

Buturuga mică răstoarnă carul ...

6. Exersare prin joc

<https://learningapps.org/17484660>

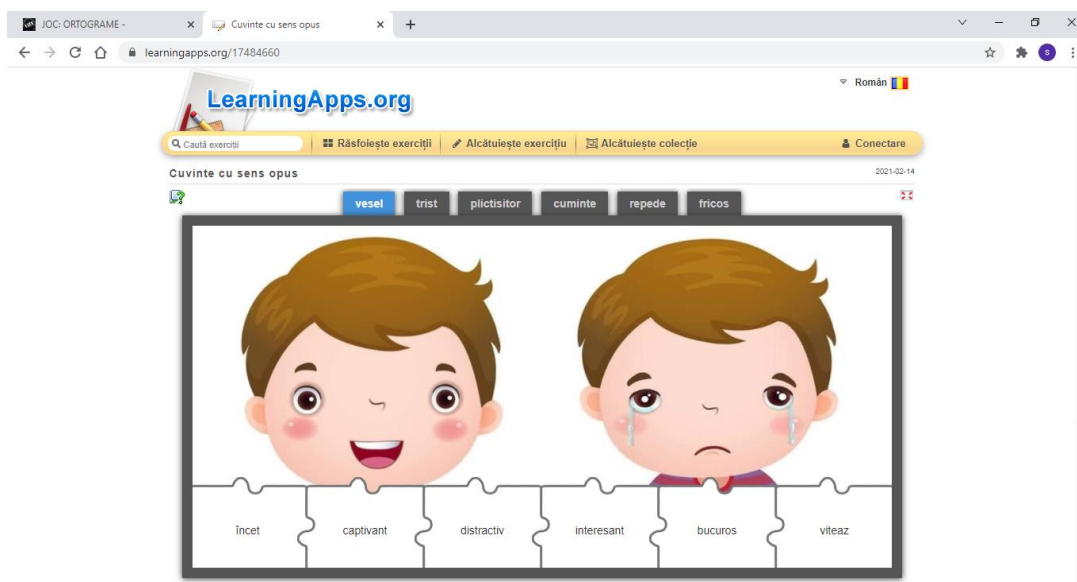
Sarcina jocului:

Descoperă imaginea prin întoarcerea pieselor de puzzle.

Regulile jocului:

- Citește cuvântul din partea de sus;
- Alege cuvintele cu sens opus al acestuia;
- Procedează la fel pentru toate cuvintele.
- Privește imaginea descoperită.

Elevii au accesat link-ul <https://learningapps.org/17484660> și descoperă imaginea prin întoarcerea pieselor de puzzle.

Ce sentimente transmit cele două chipuri?

Activitate asincron

Am propus elevilor următoarea activitate independentă:

- ❖ Realizează un poster cu tema **“Fii vesel, nu trist!”** prin care să-i convingi pe cei din jur că momentele de tristețe nu trebuie să te afecteze.
- ❖ Ascultă melodia **“Fii fericit!”**

<https://www.youtube.com/watch?v=sTsV620QSpo>

Activitatea 6: „Crăiasa Zăpezii”,

Scopul lecției receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute

Obiective

- O1 – să precizeze titlul, autorul, timpul acțiunii, personajele dintr-un text dat;
- O2 – să ordoneze logic enunțurile primite ;
- O3 - să identifice în text cuvinte/ propoziții în condiții date;
- O4 – să completeze un text lacunar cu semnele de punctuație necesare;
- O5 – să folosească corect cuvintele sa/s-a
- O6 – să formuleze propoziții cu unele cuvinte indicate;

Descrierea activității

S-a audiat un fragment din lectura „Crăiasa Zăpezii”, în interpretarea actorului Victor Mușețeanu- (https://www.youtube.com/watch?v=0bimZz_OmOc). Elevii au recunoscut opera literară și autorul, în cadrul unei conversații despre H.Ch. Andersen și despre unitatea tematică pe care o studiază în prezent

Elevii au citit în gând fragmentul prezentat. A urmat citirea model făcută de învățător, precum și citirea în ștafetă a elevilor a fragmentului din carte, dar și a fragmentului original scris de Andersen.

S-a verificat oral înțelegerea textului prin răspunsul la câteva întrebări dintr-un joc interactiv. Apoi elevii au fost solicitați să citească selectiv din fragment: o propoziție din 3 cuvinte; un cuvânt din 3 silabe; un cuvânt care conține un grup de litere; o propoziție interogativă/ exclamativă/enunțiativă.

S-a rezolvat oral - explicarea folosirii virgulei.

Elevii au fost solicitați să precizeze fenomenele naturii recunoscute în text. Pornind de la cuvântul „gheață” s-a realizat un brainstorming cu familia de cuvinte a acestuia. S-au alcătuit oral câteva propoziții cu unele cuvinte identificate.

Joc didactic „Alege un drum”: elevii au fost invitați să răspundă la întrebarea „Oare Crăiasa Zăpezii există cu adevărat?” și să argumenteze răspunsul dat. Cine poate fi această crăiasă?

Un exemplu a fost aflat prin vizionarea unui clip muzical <https://www.youtube.com/watch?v=HeN2vtXpXVI> (elevii au cântat și au însoțit cântecul cu mișcări).

Activitatea 7: „Vreau să trăiesc printre stele”(1)

Scopul: receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute

Obiective:

O1- să citească corect, conștient textul „Vreau să trăiesc printre stele” de Victor Eftimiu, respectând semnele punctuație;

O2 - să explice înțelesul cuvintelor și expresiilor din text (*slava cerului, a tine tovarasie, puzderie*) introducându-le în alte enunțuri;

O3 - să răspundă corect la întrebările adresate, referindu-se la conținutul de idei al textului;

O4 - să prezinte trăirile bradului, identificându-le în text;

Descrierea activității:

Am prezentat elevilor două ghicitori:

„Iarna-n frig, vara în soare,

Neschimbat e la culoare!

Când coboară de la munte

Capătă veșmânt de gală,

Cu o mândră stea în frunte

Și podoabă de beteală.”

(Bradul)

De copii este iubit,

De Crăciun împodobit,

Verde este și țepos,

Cine e așa frumos?

(Bradul)

Și pentru că răspunsurile la ghicitori au fost despre brăduț, astăzi la CLR vom studia textul „*Vreau să trăiesc printre stele*” de Victor Eftimiu în care vom afla cu toții povestea acestui brăduț, vom citi textul pe roluri, vom explica și vom alcătui propoziții cu noile cuvinte, vom răspunde la întrebări, vom rezolva diverse exerciții.”

Am scris titlul lecției și autorul pe pagina afișată online iar elevii au scris pe caiete.

Prezentarea fișei de autor: Victor Eftimiu

Descifrarea textului- Le-am citit model textul.

Citirea textului: - Le-am cerut elevilor să citească textul în gând, având ca sarcină suplimentară să sublinieze cuvintele necunoscute.

După ce au terminat de citit, s-a prezentat fișei de autor: Victor Eftimiu

După ce au terminat de citit, le-am adresat următoarele întrebări :

- 1.Care este titlul lecției ? (...Vreau să trăiesc printre stele)
- 2.Cine este autorul ? (... Victor Eftimiu)
- 3.Cine sunt personajele ? (...bradul, Moș Crăciun)
- 4.Cum este așezat titlul în pagină ? (... în centrul rândului, al paginii)
- 5.Ce prezintă autorul în această lecție? (Scriitorul Victor Eftimiu explică în această lectură dorința bradului și cum s-a îndeplinit aceasta).

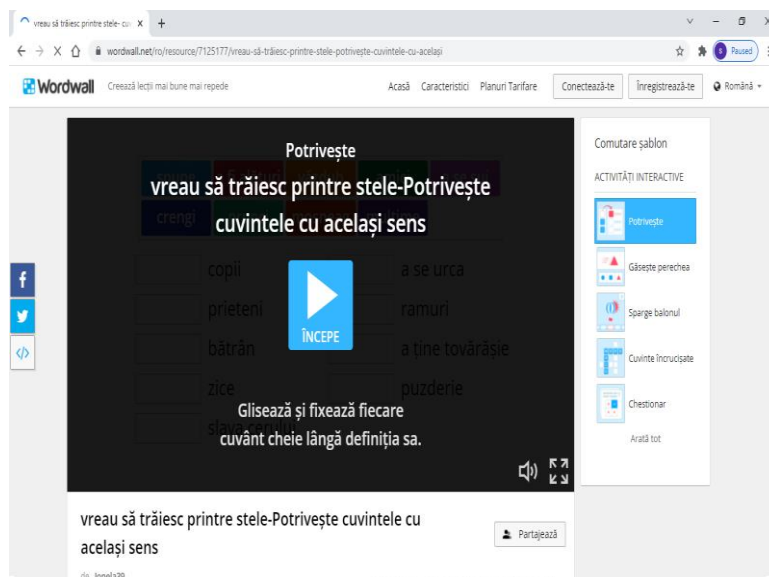
Citirea explicativă:

S-a citit textul de către elevi pe fragmente și s-au explicat cuvintele și expresiile neînțelese:

puzderie (mulțime), slava cerului(văzduh),să îmi țină tovărășie (să îmi fie alături, să fie împreună cu mine)

Elevii au notat cuvintele noi și explicația

<https://wordwall.net/ro/resource/7125177/vreau-s%C4%83-tr%C4%83iesc-printre-stele-potrive%C8%99te-cuvintele-cu-acela%C8%99i>

Elevii au citit și înlocuit cuvintele noi/expresiile din text cu altele cu același înțeles.

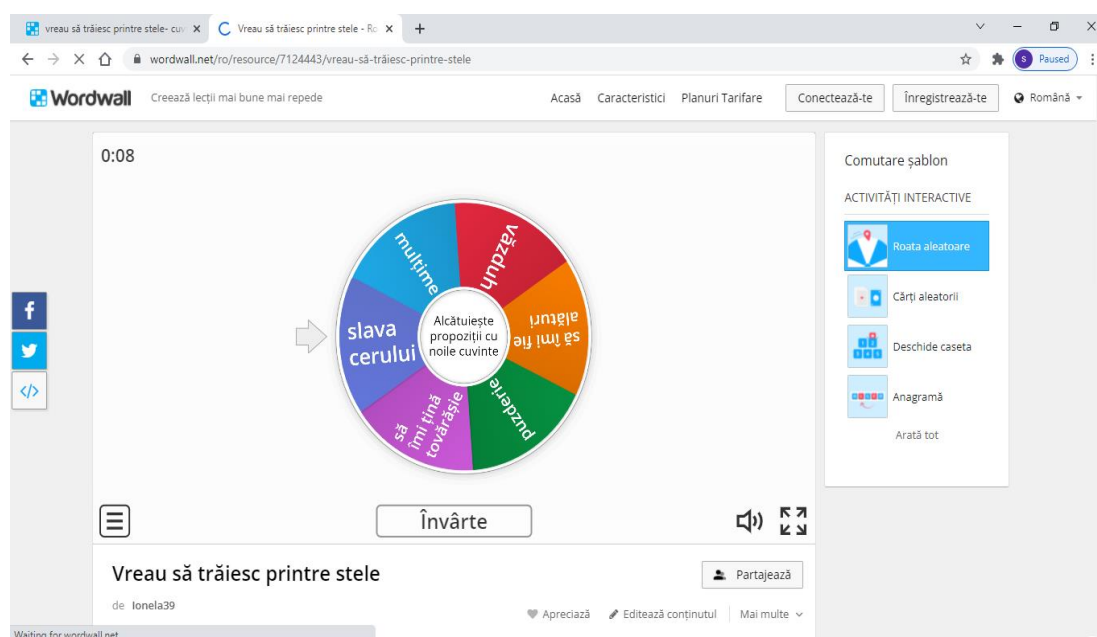
“Alcătuiești propoziții folosind termenii noi”

(*Cerința de pe roata aleatoare-joc online*).

Alți elevi au rezolvat aceste exerciții.

Copiii au scris pe caiete propozițiile cu aceste cuvinte si expresii noi.

<https://wordwall.net/ro/resource/7124443/vreau-s%C4%83-tr%C4%83iesc-printre-stele>

Elevii au răspuns oral la întrebări. (întrebările au fost scrise pe caiete, însoțite de răspunsurile lor)

- Ce își dorea puiul de brad? (...să călătorească în lumea stelelor)
- Unde a urcat bradul? (...pe o stâncă)
- Cu cine s-a întâlnit bradul? (...cu Moș Crăciun)
- De ce ofta bradul?(...pentru că era singur)
- Cui l-a oferit Moș Crăciun pe brad?(...unei familii cu mulți copii)

S-a rezolvat oral, exercițiul *Descoperim/49* din manual iar elevii au notat cu creionul, pe carte, rezolvarea corectă.

Activitatea 8: „Vreau să trăiesc printre stele”(11)

Descrierea activității:

Citirea selectivă:

Fragmente propuse:

- Citește fragmentul în care se povestește despre felul cum a fost primit brăduțul de către oameni.
- Citește propoziția din care aflăm dorința brăduțului.
- Citește prima întrebare din text.
- Citește propoziția din care aflăm unde l-a dus moșul pe brăduț.
- Citește dialogul. (Citirea pe roluri).

Am numit elevii pentru rolul povestitorului, brăduțului și cel al lui Moș Crăciun.

Le-am propus rezolvarea fișelor de muncă independentă (online), precizându-le criteriile de evaluare. Elevii s-au conectat la o fișă de lucru online.

<https://www.liveworksheets.com/1-fj1543362tn>

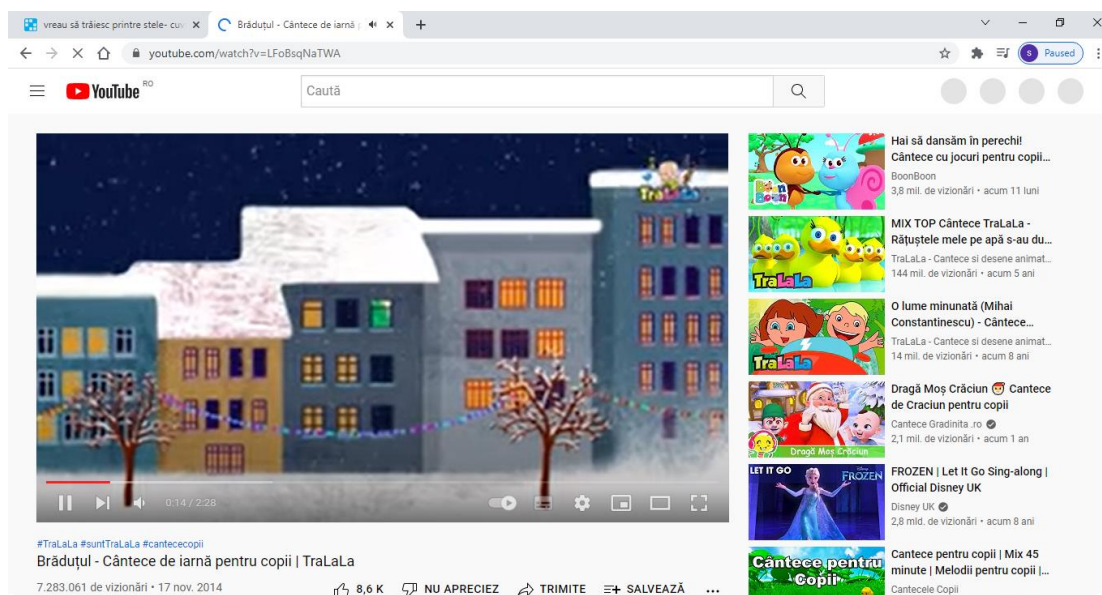
Fișă de muncă independentă

- Scrieți A (adevarat) sau F (fals) :**
 Brăduțul se simțea mulțumit pentru că dorințele i s-au împlinit .
 Moș Crăciun l-a lăsat pe brăduț pe stâncă.
 Copiii au împodobit bradul cu stelute și jucării.
- Alegeți cuvinte cu același înțeles :**
 slava cerului =
 puzderie =
 să-mi țină tovărășie =
- Ordonăți cuvintele pentru a obține o propoziție cu sens..**
 copii brăduțul Bătrânul a unor dus .
 [] [] [] [] [] [] []

- În timp ce am corectat fișa de evaluare, elevii au desenat personajul preferat din text.
- Am întrebat elevii ce și-ar dori să le aducă Moș Crăciun.

3. Am propus spre ascultare cântecul “ Brăduț iubit!”

<https://www.youtube.com/watch?v=LFOBsQNaTWA>

Am facut aprecieri globale și individuale în legătură cu participarea elevilor la lecție.

Activitatea 9: România, țara mea

Scopul consolidarea deprinderilor de a folosi cuvintele conștient și corect în comunicarea scrisă și orală, sesizarea structurilor gramaticale corecte și incorecte, integrarea adecvată în exprimare a elementelor de construcție a comunicării studiate.

Obiective operaționale:

O1- să citească selectiv din text propoziții;

O2- să formuleze propoziții după criterii date: enunțiativă, exclamativă, interogativă;

Descrierea activității:

Pornind de la cuvântul acasă am adresat copiilor întrebări:

Ce înseamnă pentru noi acasă?

Dar pentru Miron Dandu? :

Tricolorul unirii

În satul Șercala de lângă Făgăraș, în Transilvania trăia o femeie văduvă, pe care o chema Maria lui Dandu. Avea cinci copii: două fete și trei băieți. Pe Atunci Transilvania era stăpânită de Austro-Ungaria. Dorința cea mai mare a românilor de aici, era unirea cu România. Deși era o femeie foarte săracă, Maria l-a îndemnat pe băiatul mijlociu, pe Miron să învețe carte.

Miron era un băiețuș înăltuț, isteț, frumușel și mai ales avea o deosebită dragoste pentru învățătură. Dar pentru a-și putea împlini această dorință să învețe românește el trebuia să treacă munții în România. Deși își iubea nespus de mult mama, frații, satul și căsuța părintească, Miron a hotărât să plece peste munți.

În ziua plecării, mama l-a luat de mână, l-a dus în odaia cea curată, a deschis lada în care ținea ce avea mai de preț, suspinând a scos din ea un steag tricolor, i l-a arătat și i-a spus:

- Mergând peste munți ai să înveți multe, dar una să o știi de aici. Acesta este steagul nostru românesc, tricolorul Unirii. Aici nu avem voie să-l scoatem la lumină, ne pedepsește stăpânirea. Dar tu, fiul meu să te străduiești a fi printre cei care mă vor ajuta să scot acest steag din ladă, să-l arăt lumii fără a fi pedepsită.

Miron a îngenunchiat, a sărutat pânza tricoloră. Maria a împăturit-o și a pus-o cu grijă înapoi în ladă.

Peste 10 ani, în decembrie 1918, Miron Dandu se întoarce acasă. Era un flăcău voinic îmbrăcat în uniformă de locotenent al armatei române. În acea zi Maria lui Dandu din Șercala, a plâns de bucurie mai întâi că i s-a întors feciorul acasă, apoi pentru că în sfârșit și-a putut împodobi poarta cu tricolorul românesc păstrat în ladă ani și ani.

Am comunicat elevilor:.. Astăzi la ora de Limba română vom consolida cunoștințele legate Unirea de la 1 Decembrie *România, țara mea*. Voi deschide platforma partajând ecranul spre Jamboard. ”

Am prezentat pe înțelesul copiilor obiectivele urmărite.

„ Cum comunică oamenii între ei?

Ce reprezintă pentru voi aceste cuvinte:*mama, frații, satul, căsuța părintească?* ”

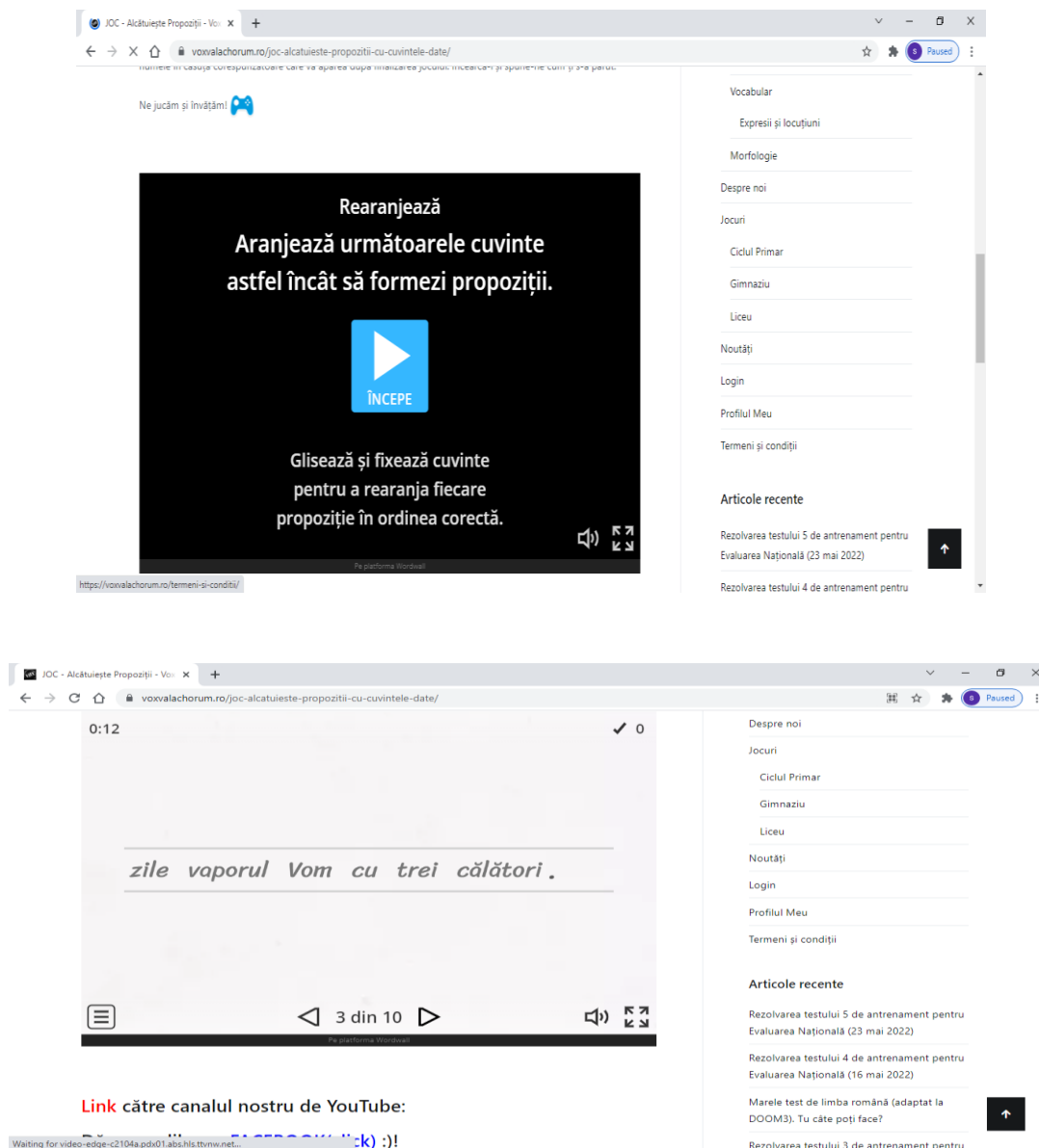
Am propus spre rezolvare următoarele exerciții având ca suport textul „Tricolorul Unirii”

Elevii au primit fișa de lucru

Fișă de lucru

1. Citește fragmentul în care este descris Miron.
2. Alcătuieste câte o propoziție exclamativă, enunțiativă și interogativă folosind substantivele proprii din text.

În încheierea activității am propus următorul joc: <https://voxvalachorum.ro/joc-alcătuieste-propozitii-cu-cuvintele-date/>

Concluzii –program

În etapa formativă a perioadei de cercetare am organizat activități atât fizic cât și online cu ajutorul resurselor digitale pe care le-am aplicat la orice tip de lecție, în orice moment. Interesul pentru utilizarea resurselor digitale a declanșat un efort susținut din partea tuturor elevilor, indiferent de nivelul pregătirii lor. Fiecare elev a trăit bucuria de a finaliza o sarcină cu succes, implicându-se în astfel de activități. Cu ajutorul resurselor și instrumentelor digitale am reușit să creez un cadru organizatoric care a favorizat dezvoltarea interesului elevilor, facilitând

procesul de asimilare, de fixare și de consolidare a cunoștințelor dobândite la comunicare orală.

Pe tot parcursul programului formativ am utilizat și metoda observației. În cele ce urmează descriu rezultatele obținute pentru fiecare indicator:

I1- capacitatea de exprimare orală corectă

Dacă înainte de etapa formativă, elevii aveau deprinderi sărace de comunicare orală treptat, cu ajutorul resurselor digitale din programul aplicat, și-au îmbogățit vocabularul și au dezvoltat exprimarea orală. În acest sens, au devenit mai interesați și mai curioși pentru lucrurile noi din fiecare activitate.

I2- receptarea corectă a mesajelor orale

Programul formativ a avut un impact pozitiv în dezvoltarea capacității de receptarea corectă a mesajelor orale datorită audierii textelor propuse și a vizionării imaginilor cu ajutorul resurselor digitale propuse, elevii înțelegând mult mai ușor mesajele textelor studiate.

I3-emiterea corectă a mesajelor

Majoritatea elevilor au învățat să comunice oral în orice situație, se exprimă oral ușor, formulând întrebări și răspunsuri din punct de vedere gramatical.

Rezultatele obținute în urma aplicării resurselor digitale în dezvoltarea comunicării orale se vor observa în analiza următoarei etape.

ETAPA FINALĂ (POSTTEST)

După parcurgerea programului formativ am aplicat elevilor de clasa a II a o probă de evaluare finală cu scopul de a vedea în ce măsură elevii și-au dezvoltat nivelul de comunicare orală

Probă de evaluare finală

Data: mai 2022

Clasa: a II a

Disciplina: Comunicare în limba română

Competențe generale:

Receptarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare orală ;

Competențe specifice:

2.1. Formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare;

OBIECTIVE:

O1- să extragă informații dintr-un text citit;

O2- să răspundă corect la întrebări;

- O3- să găsească sinonime, antonime, cuvinte care să respecte condiții impuse;
 O4- să utilizeze corect intonația specifică semnelor de punctuație învățate ;
 O5- să prezinte oral o părere și să o justifice.

Itemi:

I1. Citește textul cu atenție și rezolvă cerințele:

„Pe mușchiul gros, cald ca o blană a pământului, căprioara stă jos lângă iedul ei. Acesta și-a întins capul cu botul mic, catifelat și umed, pe spatele mamei lui și, cu ochii închiși, se lasă dezmierdat. Căprioara îl linge, și limba ei subțire culcă ușor blana moale, mătăsoasă a iedului.

Mama îl privește și-n sufletul ei de fugarnică încolțește un simțământ stăruitor de milă pentru ființa fragedă căreia i-a dat viață, pe care a hrănit-o cu laptele ei, dar de care trebuie să se despartă chiar azi, căci vremea înțărcatului venise demult încă. Și cum se uita așa, cu ochi îndurerați, din pieptul căprioarei scăpă ca un muget înăbușit de durere; iedul deschise ochii.”

(„Căprioara” - Emil Gârleanu)

Cerințe:

I1: Răspunde oral la întrebări:

Unde stau căprioara și iedul ei?

Cum era botul iedului?

Ce sentiment avea căprioara pentru iedul ei?

De ce trebuia să se despartă de pui?

I2: Alcătuiește oral propoziții cu sinonimele cuvintelor:

privește, ființa, sufletul, dezmierdat

I3. Imaginează-ți un dialog dintre căprioară și puiul său.

I4. Povestește oral cea mai plăcută amintire cu părinții tăi.

DESCRIPTORI DE PERFORMANȚĂ:

Item	Calificativul			I
	FB	B	S	
I1.	Răspunde corect la patru întrebări.	Răspunde corect la trei întrebări.	Răspunde corect la două întrebări.	Nu răspunde la întrebări
I2.	Alcătuiește oral 4 propoziții cu sinonimele cuvintelor date	Alcătuiește oral 3 propoziții cu sinonimele cuvintelor date	Alcătuiește oral 2 propoziții cu sinonimele cuvintelor date	Alcătuiește oral 1 propoziție cu sinonimele cuvintelor date

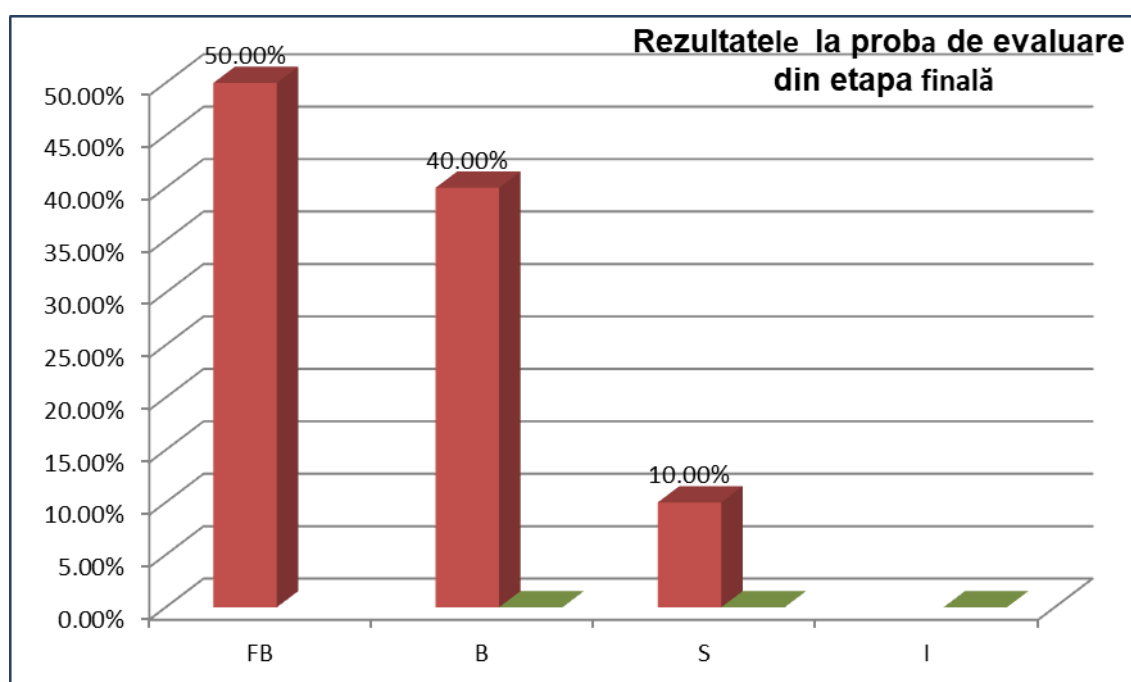
I3	Realizează un dialog imaginar, respectând regulile de comunicare orală	Realizează parțial un dialog imaginar, respectând regulile de comunicare orală	Realizează pe scurt un dialog imaginar, respectând regulile de comunicare orală	Nu realizează un dialog imaginar
I4	Prezintă informația cerută exprimându-se corect	Prezintă informația cerută exprimându-se corect	Prezintă informația cerută exprimându-se aproximativ corect, cu greșeli	Prezintă o informație necorespunzătoare cerinței sau nu prezintă o informație

În tabelul de mai jos sunt centralizate rezultatele obținute la proba de evaluare finală la disciplina Comunicare în limba română:

Tabelul 3. Rezultatele obținute la proba de evaluare finală la disciplina Comunicare în Limba română

Subiecți	FB	B	S	I
N = 10	5	4	1	
%	50,00 %	40,00%	10,00%	

Prezint mai jos graficul cu reprezentarea grafică a rezultatelor înregistrate la proba de evaluare-finală- CLR-clasa a II a:

**Fig. 2. Reprezentarea grafică a rezultatelor obținute la proba de evaluare finală la
Comunicare în limba română**

Rezultatele obținute de elevi la proba de evaluare finală au arătat că nu au întâmpinat dificultăți la rezolvarea sarcinilor de lucru. Elevii au rezolvat toate sarcinile de lucru și doar o parte dintre aceștia au rezolvat parțial sarcinile de lucru care presupuneau să găsească sinonime, antonime, să despartă oral în silabe anumite cuvinte, să redea prin cuvinte proprii o întâmplare din viață..Acest fapt se datorează programului formativ aplicat ale căror activități au fost plăcute de elevi datorită faptului că aceștia au utilizat tehnici și instrumente digitale.

Reprezintă în cele ce urmează rezultatele comparative obținute la probele de evaluare aplicate în etapa inițială și finală:

Tabelul.4:Rezultatele comparative obținute la probele de evaluare realizate la evaluarea inițială și finală:

Numar subiecți	ETAPA	Comportamente							
		FB		B		S		I	
		Nr.elevi	%	Nr. elevi	%	Nr.elevi	%	Nr.elevi	%
	PRETEST	3	30%	3	30%	3	30%	1	10%
	POSTTEST	5	50%	4	40%	1	10%	-	-

Prezintă mai jos reprezentarea grafică a rezultatelor comparative a celor două probe:

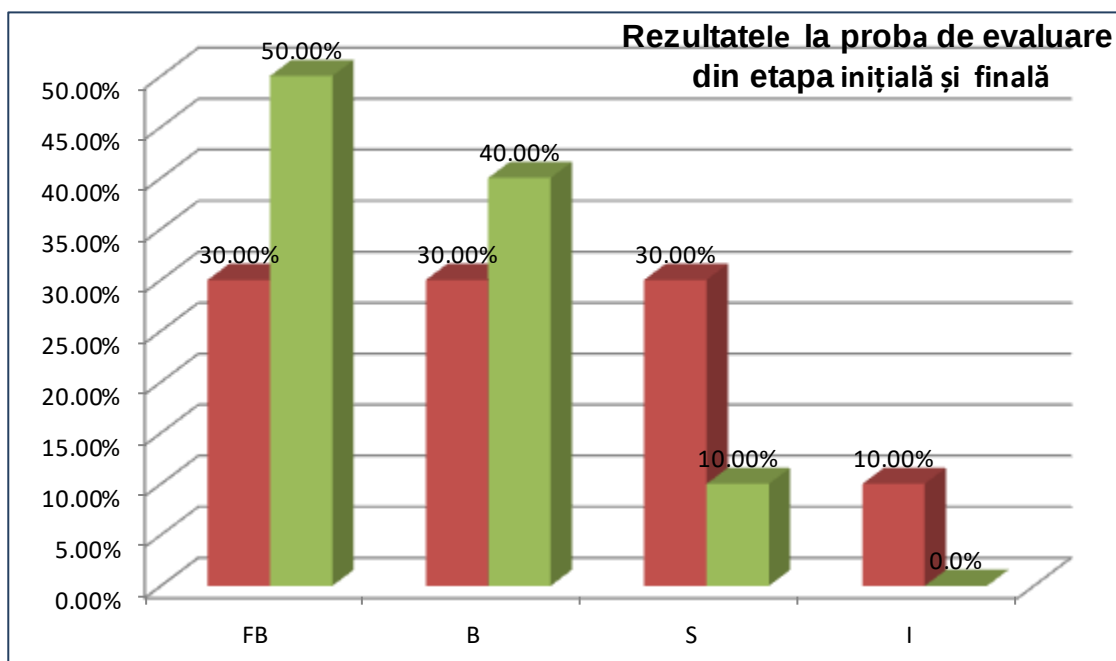

Fig.3. Reprezentarea grafică a rezultatelor comparative obținute la probele de evaluare realizate la evaluarea inițială și finală

Dacă înainte de etapa formativă, elevii aveau deprinderi sărace de comunicare orală treptat, cu ajutorul resurselor digitale din programul aplicat, și-au îmbogățit vocabularul și au dezvoltat exprimarea orală. În acest sens, au devenit mai interesați și mai curioși pentru lucrurile noi din fiecare activitate. Astfel, majoritatea au învățat să comunice oral în orice situație, se exprimă oral ușor, formulând întrebări și răspunsuri din punct de vedere gramatical.

III.5. Concluzii

Din analiza comparativă a rezultatelor obținute la cele două probe, am putut constata faptul că la proba finală, în urma experimentului aplicat, elevii au înregistrat progrese în ceea ce privește învățarea limbii române și-au dezvoltat competențele de comunicare orală.

Pe parcursul aplicării experimentului, am avut în vedere:

- utilizarea unor metode de instruire eficiente, cu scop stimulativ;
- modalități moderne și atractive de prezentare a conținuturilor didactice: prezentări PPT, jocuri online etc.
- feed-back variat și eficient;
- abordarea unei relații institutor elev cât mai aproape de nevoile copiilor și cerințele educative ale momentului; în cazul de față am ajutat permanent elevii să intre în spațiul online, să utilizeze corect și conștient resursele digitale propuse.
- stimularea motivației copiilor;

- utilizarea unor canale de comunicare atât verbale, cât și non-verbale (mimică, gestică etc.) și în special, comunicarea în spațiul online

Din analiza diagramelor rezultatelor inițiale și finale se observă că la finalul experimentului au fost un procent redus de calitative de Suficient, numărul elevilor cu calitative de Foarte Bine și Bine a crescut..

Comparând tabelele cu calitative ale copiilor se observă că unii și-au îmbunătățit performanța, au înregistrat progrese în comunicarea orală, progrese care s-au înregistrat datorită utilizării resurselor digitale diversificate.

Consider că parcurgerea acestui tip de activități pe o durată de timp optimă, care să permită obținerea unor rezultate vizibile, de cel puțin un an școlar, i-a marcat în mod pozitiv pe copii, deoarece am observat în timpul comunicării că aceștia au competențe de comunicare mult mai bune. Rezultatele obținute dovedesc că ipoteza s-a confirmat.

Prin resursele digitale utilizate, am solicitat elevii clasei la aceleși efort mental pe care l-ar fi efectuat la o activitate didactică obișnuită, deosebirea constând în faptul că, prin utilizarea acestor resurse digitale elevii au efectuat aceste operații într-o formă plăcută, atractivă, mobilizându-și toate rezervele pentru îndeplinirea sarcinilor de învățare.

Ca și concluzie resursele digitale aduc un plus de cunoaștere, o perspectivă nouă de a privi învățarea la oricare altă disciplină luată separat sau integrat.

CONSIDERAȚII FINALE. PROPUNERI DE EFICIENTIZARE A DEMERSULUI DIDACTIC PRIN FOLOSIREA PLATFORMELOR DIGITALE ÎN CICLUL PRIMAR

Dezvoltarea competențelor de exprimare orală ale elevilor asigură evoluția lor intelectuală, pregătirea la celelalte discipline, exprimarea experienței lor cu mijloace verbale adecvate.

La realizarea unei exprimări corecte, contribuie nu în ultimul rând însușirea noțiunilor gramaticale ale limbii. Accentul se pune pe comunicare, stimulând activitatea verbală a elevilor, ajutându-i să comunice prin practica limbajului oral în cadrul componentelor studiului limbii române: citirea, scrierea, exprimarea orală și scrisă, studiul structurilor lingvistice și utilizarea expresivă a limbii.

Exercițiile de limbaj și temele abordate vor fi extrase cu precădere din universal copiilor care să le satisfacă interesele și să le întărească încrederea în propriile posibilități de comunicare. Trebuie folosit un sistem de metode și procedee în concordanță cu particularitățile de vârstă ale elevilor, având în vedere că învățătorul este acela care poate îmbina echilibrat toate metodele și procedeele, mai vechi sau mai noi, mijloacele și toate resursele materiale și umane, pentru a ajunge la un rezultat cât mai bun al învățării.

Pentru a evita o parte din dificultățile întâmpinate la elevi și pentru a le dezvolta competențele de comunicare, este necesară și utilizarea metodelor activ-participative și în special a jocului didactic atât fizic cât și online, elevii învățând cu multă plăcere atunci când utilizează astfel de resurse. Experimentul a oferit confirmarea ipotezei de lucru.

A fost demonstrat faptul că îmbinarea și dozarea corespunzătoare a strategiilor de predare-învățare moderne și anume utilizarea resurselor digitale și a mijloacelor IT, cu cele tradiționale generează progresul școlar în ceea ce privește vocabularul atât la nivelul colectivului de elevi, cât și la nivel individual. Un alt secret pentru asigurarea performanțelor școlare constă în cunoașterea trăsăturilor distinctive ale personalității elevului, întrucât, de felul cum îi vom modela personalitatea, depinde reușita sa în profesie și în viață.

În vederea îmbunătățirii situației actuale, dar mai ales datorită importanței acestei teme, propunem:

- introducerea unei discipline de studio teoretice și practice a resurselor digitale și în învățământul primar,
- posibilitatea cadrelor didactice de a participa la anumite cursuri de perfecționare în acest domeniu, indiferent de disciplina pe care o predau;

- conceperea de platforme și softuri educaționale care să poată fi folosite la clasă –
- intensificarea gradului de implicare a familiei prin posibilitatea accesării platformelor digitale gratuit

BIBLIOGRAFIE

1. Abric J. C., *Psihologia comunicării. Teorii și metode*, Editura Polirom, Iași, 2002.
2. Brut M., *Instrumente pentru E – LEARNING – Ghidul informatic al profesorului modern*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Carteleanu T., Cosovan O., *Formarea de competențe prin strategii didactice interactive*, Editura ProDidactica, Chișinău, 2008.
4. C.C.D. Argeș, *Revista Catedra Nr. 1*, ianuarie – februarie, 2021.
5. Cristea S., *Dicționar de termeni pedagogici*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998.
6. Cucuș C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2006.
7. Cucuș C., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Polirom, Iași, 2008.
8. Crețu C., *Curriculum diferențiant și personalizat – ghid metodologic pentru învățătorii, profesorii și părinții copiilor cu disponibilități aptitudinale înalte*, Editura Polirom, Iași, 1998.
9. Debesse M., *Etapetele educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981.
10. Dobrițoiu M., Corbu C. Guță A., Urdea Ghe., Bogdanffy L., *Instruire asistată de calculator și platforme educaționale On – Line*, Editura Universitas, Petroșani, 2019.
11. Dulamă M. E., *Metodologii didactice activizate: teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj – Napoca, 2008.
12. Goia V., Drăgătoiu I., *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura Didactică și Pedagogică R. A., București, 1995.
13. Golu P., Zlate M., Verza E., *Psihologia copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994.
14. Ibolya I., *Competența de comunicare a școlarului mic*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2010.
15. Ilie E., *Didactica literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 2008.
16. Iodăchescu C. *Să dezlegăm tainele textelor literare*, Editura Carminis, Pitești, 1997.
17. Ionescu M., Chiș V., *Pedagogie: suporturi pentru formarea profesorilor*, Editura Presa Universală Clujeană, Cluj – Napoca, 2001.
18. Joița E., *Formarea pedagogică a profesorului. Instrumente de învățare cognitiv – constructivistă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
19. Marin C. Călin, *Filozofia educației – Antologie*, Editura Aramis, București, 2001.
20. Marin M., Niculcea T., *Limba română. Ghidul învățătorului*, Chișinău Cartier, 2008.

21. Moise L., *Introducere în teoria relațiilor internaționale*, Editura Paideia, București, 2008.
22. Nicola I., *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București, 2000.
23. Norel M., *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Brașov, 2010.
24. Panfil A., *Limba și literatura română în școala primară. Perspective complementare*, Editura Paralela 45, București, 2009.
25. Pânișoară I., *Comunicare eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2004.
26. Radu I., Ilut P., Matei L., *Psihologie socială*, Editura Exe S.R.L., Cluj – Napoca. 1994.
27. Sălăvăstru D., *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași, 2004.
28. Stanciu M., *Reforma conținuturilor învățământului. Cadru metodologic*, Editura Polirom, București, 1999.
29. Șchiopu U. și Verza E., *Psihologia vârstelor. Cیلurile vieții*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995.
30. Șoitu L., *Pedagogia Comunicării*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.
31. Ștefan M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, bucurești, 2006.
32. Zlate M., *Introducere in psihologie*, Editura Polirom, Iași, 2000.

Resurse web

33. <https://www.didactform.snsh.ro>
34. www.edu.ro
35. <https://classroom.google.com/>
36. <https://ro.wikipedia.org/>
37. www.edmodo.com
38. www.easyclass.com
39. www.intuitext.ro
40. www.zoom.us
41. <https://www.digitaliada.ro/>
42. www.mykoolio.com
43. www.educațiacontinua.edu.ro
44. <https://wordwall.net/ro/resource/5823222>
45. <https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20II-a/Comunicare%20in%20limba%20romana/EDP/index.html#p=100>

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE 1

Nr. Ctr	Subiecți	Indicatori observabili		
		I1- capacitatea de exprimare orală corectă	I2- receptarea corectă a mesajelor orale	I3-emiterea corectă a mesajelor
1.	S1	xx	x	x
2.	S2	x	x	x
3.	S3	xx	x	x
4.	S4	x	x	x
5.	S5	xx	x	x
6.	S6	x	x	x
7.	S7	x	x	x
8.	S8	xx	x	x
9.	S9	x	x	x
10.	S10	x	x	x

xx = comportamentele observate se repetă foarte des

x = comportamentele observate se repetă uneori

0 /- = comportamentele observate nu apar

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE 2

Nr. Ctr	subiecți	Indicatori observabili		
		I1- capacitatea de exprimare orală corectă	I2- receptarea corectă a mesajelor orale	I3- emiterea corectă a mesajelor
1.	S1	x	x	x
2.	S2	xx	xx	xx
3.	S3	x	x	x
4.	S4	xx	x	x
5.	S5	xx	x	x
6.	S6	xx	x	xx
7.	S7	xx	xx	xx
8.	S8	xx	x	x
9.	S9	xx	x	x
10.	S10	xx	x	x

xx = comportamentele observate se repetă foarte des

x = comportamentele observate se repetă uneori

0 /- = comportamentele observate nu apar

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE 3

Nr. Ctr	Subiecți	Indicatori observabili		
		I1- capacitatea de exprimare orală corectă	I2- receptarea corectă a mesajelor orale	I3-emiterea corectă a mesajelor
1.	S1	Xx	xx	x
2.	S2	X	xx	xx
3.	S3	X	xx	xx
4.	S4	X	xx	xx
5.	S5	Xx	xx	xx
6.	S6	xx	xx	xx
7.	S7	xx	xx	xx
8.	S8	Xx	xx	xx
9.	S9	Xx	xx	xx
10.	S10	xx	xx	x

xx = comportamentele observate se repetă foarte des

x = comportamentele observate se repetă uneori

0 /- = comportamentele observate nu apar

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE 4

Nr. Ctr	Subiecți	Indicatori observabili		
		I1- capacitatea de exprimare orală corectă	I2- receptarea corectă a mesajelor orale	I3-emiterea corectă a mesajelor
1.	S1	Xx	xx	x
2.	S2	X	xx	xx
3.	S3	X	xx	xx
4.	S4	X	xx	xx
5.	S5	Xx	xx	xx
6.	S6	xx	xx	xx
7.	S7	xx	xx	xx
8.	S8	Xx	xx	xx
9.	S9	Xx	xx	xx
10.	S10	xx	xx	x

xx = comportamentele observate se repetă foarte des

x = comportamentele observate se repetă uneori

0 /- = comportamentele observate nu apar

PROIECT DIDACTIC

PROIECT DIDACTIC

Unitatea de învățare: Povești despre cunoaștere

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Disciplina: Comunicare în limba română

Subiectul lecției: - „Zburătorul din Carpați”

- Scrierea corectă a cuvintelor „sa” și „s-a”

Forma de realizare: Activitate integrată

Tipul lecției: Însușire de noi cunoștințe

Competențe specifice:

****Comunicare în limba română:***

- 1.1 Identificarea semnificației unui mesaj oral din texte accesibile variate;
- 2.1 Formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare;
- 2.2 Transmiterea unor informații printr-o suită de enunțuri înlănțuite logic;
- 3.1 Citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut;
- 4.1 Scrierea unor mesaje în diverse contexte de comunicare.

****Dezvoltare personală:*** 2.1. Exprimarea emoțiilor de bază în situații variate.

Obiective operationale:

- O1- să citească corect, conștient, cursiv și expresiv, respectând intonația impusă de semnele de punctuație ;
- O2- să formuleze răspunsuri corecte pentru întrebările pe baza textului învățat;
- O3- să identifice ortograma „sa/ s-a” în textul dat;
- O4- să completeze cu ortograma „sa/ s-a” enunțurile date;

O5- să formuleze propoziții folosind cuvintele „sa” și „s-a”;

O6- să scrie corect după dictare propoziții care conțin ortograma „sa/ s-a”.

Resurse:

I. Metodologice

Strategii didactice

Metode și procedee: explicația, exercițiul, conversația, explozia stelară, joc didactic.

Mijloace de învățământ: fișe de lucru, manualul, tabla virtuală, tableta grafică, jocuri interactive.

Forme de organizare: frontal, individual;

II. Forme și tehnici de evaluare: observarea sistematică, aprecieri verbale;

III. Temporale- 40 de minute

IV. Umane - 10 elevi.

V. Bibliografice:

1. Amalia Epure, Ana-Maria Paraschiv- Călătorie prin lumea textelor literare, Editura Elicart
2. Gabriela Bărbulescu, Daniela Beșliu, Daniela-Elena Ioniță, Comunicare în limba română, manual pentru clasa a II- a, Editura Didactică și Pedagogică.
3. Mariana Norel- Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar, Editura Art Grup Editorial, 2010
4. https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1a3a3a30159e&fbclid=IwAR2iFb_NysF8xNKPsvOH5R11WoSV47HDlSgpRK8AKOSLpzBJa_e8kSd58l0
5. <https://wordwall.net/resource/9258228/plaseaz%c4%83-cuvintele-la-grupul-potrivit-sa-s>

SCENARIU DIDACTIC

Nr. crt.	ETAPELE LECȚIEI	Ob . op.	CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII	STRATEGIA DIDACTICĂ			EVALUARE
				Metode și procedee	Resurse materiale	Forme de organizare	
1.	Moment organizatoric 1 min.		Asigurarea condițiilor optime pentru buna desfășurare a lecției online. Se pregătesc materialele necesare pentru activitate: - Mă asigur că sunt toți elevii prezenți la oră; - Le spun copiilor să își pregătească manualele și caietele de clasă;	conversația		frontal	
2.	Verificarea cunoștințelor 6 min.	O ₁ O ₂	- Verificarea cantitativă și calitativă a temei scrise a fost efectuată pe platforma classroom; - Evidențierea elevilor care au scris îngrijit și au caiete ordonate. - Le cer elevilor să răspundă la niște întrebări legate de textul	conversația	caietele elevilor manualul	frontal	aprecieri verbale

			învățat ora trecută: 1. Care este titlul textului învățat ora trecută la comunicare? 2. Care este numele inventatorului din text? 3. Ce a inventat el? 4. Cine a fost pilotul avionului inventat de el? 5. Unde s-a născut Aurel Vlaicu? 6. Când a avut loc primul zbor cu un avion românesc? 7. De ce era el fericit, chiar dacă se ridicase în aer la doar 4 metri înălțime?	explozia stelară			
3.	Captarea atenției 3 min.	O ₁	• Se va realiza printr-un puzzle. https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1a3a3a30159e&fbclid=IwAR2iFb_NysF8xNKPsvOH5R11WoSV47HDIsgpRK8A	Joc interactiv	Joc didactic online	individual	observare sistematică

			KOSLpzBJa_e8kSd58l0				
4.	Anunțarea temei și a obiectivelor 4 min.		- După ce termină toți de rezolvat puzzle-ul, unui elev i se cere să citească textul regăsit acolo. - Elevii sunt întrebați dacă observă ceva deosebit în acest text.(voi partaja ecranul). - În funcție de răspunsul elevilor, anunț tema și obiectivele lecției de azi: „- Astăzi, la comunicare în limba română, vom învăța să scriem corect cuvintele „sa” și „s-a”, vom completa enunțuri cu aceste cuvinte, vom alcătui și vom scrie propoziții cu ele.” - Se scrie la tabla virtuală titlul lecției și data, iar elevii notează în caiete: „Scrierea corectă a cuvintelor „sa” și „s-a”.	conversația	Puzzle-ul rezolvat Caietele elevilor Tabla virtuală Tableta grafică	frontal	observare sistematică
5.	Dirijarea învățării 20 min.		Cu ajutorul unei ilustrații se explică elevilor scrierea diferită a cuvintelor „sa” și „s-a”. Se notează la tabla virtuală, iar elevii	conversația explicația	Ilustrația Partajarea	frontal	observare sistematică aprecieri

		O₁ O₃ O₄	scriu în caiete: „ -Se scrie „sa” atunci când poate fi înlocuit cu „lui”, „ei”. -Se scrie „s-a” atunci când se arată o acțiune.” • Le cer elevilor să identifice ortogramele din textul din manual, de la pagina 58 - „ Zburătorul din Carpați”. • După identificarea acestora, observăm contextul în care sunt folosite, explicând fiecare situație. • Le propun elevilor să jucăm un joc care se numește „ Plasează cuvintele la grupul potrivit sa și s-a”. https://wordwall.net/resource/9258228/plaseaz%c4%83-cuvintele-la-grupul-potrivit-sa-s	jocul didactic Conversația Exercițiul	ecranului Tabla virtuală Tableta grafică Manualul CLR Joc interactiv Caietele elevilor Fișa cu exercițiul Partajarea ecranului	indiv idual	verbale
--	--	--	--	--	---	---------------------------	----------------

			Elevii sunt rugați să scrie următorul exercițiu pe care îl rezolvăm împreună: 1. Scrie forma potrivită, după timpul când se petrece acțiunea: acum (astăzi) atunci(altădată) ❖ se spală s-a spălat ❖ se culcă ❖ se întoarce ❖ se gândește 	Tableta grafică		
--	--	--	--	--------------------	--	--

7.	Obținerea performanței i 3 min.	O ₆	Elevii scriu după dictare următoarele propoziții: „Ema s-a trezit. Mama sa îi aduce micul dejun.”	conversația, dictare	caietele elevilor	indiv dual	probă scrisă autoevaluare
8.	Încheierea activității 3 min.		- Se fac aprecieri individuale și colective referitoare la modul în care elevii au participat la oră. Se dă tema pentru acasă și se explică - modul în care aceasta trebuie rezolvată. - Deoarece a fost o lecție de predare, elevii sunt rugați să mimeze emoția care reprezintă cel mai bine starea sufletească pe care au simțit-o pe parcursul lecției: bucurie, furie, tristețe, frică.	explicația	caietele elevilor	frontal	aprecieri verbale